

research ED

Nederland 2020

WHERE RESEARCH MEETS EDUCATION

11 januari 2020

Corlaer College
Henri Nouwenstraat 8
3863 HV, Nijkerk

 #rEDNed20

TIJDSCHEMA ORDER OF THE DAY

08:45-09:30	Registratie/ Registration (Kerk "De Fontein")
09:30-9:45	Welkom/ Welcome (Kerk "De Fontein")
9:45-10:25	Keynote (Kerk "De Fontein")
10:50-11:30	Ronde/Session 2
11:40-12:20	Ronde/Session 3
12:30-13:15	Lunch
13:15-13:55	Ronde/Session 4
14:05-14:45	Ronde/Session 5
14:45-15:05	Pauze/Break
15:05-15:45	Ronde/Session 6
15:55-16:35	Ronde/Session 7
16:45-17:00	Afsluiting/Plenary

Adres Kerk "De Fontein": Dominee Kuypersstraat 2, 3863 CA Nijkerk

WELKOM WELCOME

Beste ResearchED bezoekers,

Nadat in 2004 een kleinschalige maar woelige onderwijsvernieuwing in Nederland zijn intrede deed, zien we de laatste jaren dat bijna alle scholen in beweging zijn. Een beweging waarin toegewerkt wordt naar maatwerk, individualisering, activerende didactiek, zelfsturend onderwijs, internationalisering en nog veel meer woorden in deze categorie. Een verandering die aangejaagd wordt door een omgeving die een veranderende vraag aan ons als docenten en schoolleiders stelt.

In een tijd van verandering is het ook noodzakelijk om de dit te doen op basis van de juiste informatie. En die juiste informatie is veelvuldig beschikbaar gesteld door vele onderzoekers die zich bezighouden met onderwijswetenschap. Helaas is de praktijk vaak dat veranderingen gedaan worden op het juiste

onderbuikgevoel, en dat veel van dit mooie, en goede onderzoek de docenten nooit bereikt.

Het is ons dan ook een groot genoegen dat wij vandaag ResearchED Nederland mogen hosten en zovelen van jullie mogen verwelkom en in ons schoolgebouw. We wensen jullie een leerzame dag toe, waarin jullie wetenschappelijke basis waarop we onderwijs vormgeven versterkt wordt. We hopen dat deze dag bijdraagt aan versterking van de beroepsgroep docenten en helpt om de omgeving ons beroep de waardering te geven die het verdient.

Remon Brink
Afdelingsleider A/H onderbouw
Corlaer College

A researchED conference is an attempt to help educators to re-connect (or sometimes connect!) with evidence bases that can inform and help guide us to do what is best in education. It's a community of volunteers driven by one simple question: how can we work out what works, and when, and why? For too long teaching has been at the mercy of gatekeepers, ideologues, snake-oil salespeople and commercial or vested interests. It's time to move on from that and start to deliver a truly 21st century education for all.

Good luck today. See as many sessions as your head can manage; listen, speak, ask questions, make connections, and above all, enjoy yourself.

I hope to see you around!
Tom Bennett
Founder, researchED

Welkom op researchED 2020

Ik wil zowel onze sprekers als de bezoekers van harte welkom heten op deze vijfde editie van researchED in Nederland. Net als in voorgaande jaren mogen wij weer meer bezoekers en sprekers ontvangen. Als bezoeker kunt u dit jaar opnieuw kiezen uit een breed aanbod van sessies. Ik wil u uitnodigen om voor uzelf het beste uit deze dag te halen. Luister, geniet en doe mee. Ga in gesprek met elkaar en met de inleiders. Schroom niet om op een spreker af te stappen!

Ik wens iedereen een fijne, leerzame dag toe!

Jan Tishauser
Programma manager,
researchED Nederland

ONS MISSIE

1. De onderzoekswijsheid van leraren vergroten, zodat zij over de kritische vaardigheden beschikken die nodig zijn om de kwaliteit van het onderzoek dat ze tegenkomen, uit te dagen en te begrijpen.
2. Zoveel mogelijk partijen die te maken hebben met onderwijsonderzoek bij elkaar brengen – bijvoorbeeld leraren, academici, onderzoekers, beleidsmakers, lerarenopleiders – met het doel om positieve relaties op te bouwen zodat multidisciplinaire expertise met elkaar in verband wordt gebracht
3. Het bevorderen van de samenwerking tussen de gebruikers van onderzoek en onderzoekers, zodat docenten meer betrokken raken bij de vragen die gesteld worden voor onderzoek om te beantwoorden, de gegevens die in dat proces worden gegenereerd en bij het beschouwen van de betekenis van die gegevens.
4. Leraren helpen zo veel mogelijk op de hoogte te blijven van belangrijke belemmeringen – bijv. vooroordelen – in hun eigen inzichten in leren en onderwijs, en hen in staat stellen de beste methoden voor empirisch onderzoek en analyse op die gebieden te vinden.
5. Waar mogelijk onderzoek bevorderen van elke discipline waarvan is aangetoond dat deze een significante impact heeft op het onderwijs; onderzoek uitdagen waarvan de robuustheid onvoldoende is, of waarvan is aangetoond dat het gebaseerd is op twijfelachtige methodieken.
6. Verkennen 'wat werkt' op het gebied van onderwijs, en de betekenis van deze concepten voor de praktijk onderzoeken; de beperkingen van wetenschappelijk onderzoek onder ogen zien, maar ook de kansen die het biedt.

OUR AIMS & VALUES

1. To raise the research literacy of educators, in order for them to possess the critical skills necessary to challenge and understand the quality of research they encounter.
2. To bring together as many parties affected by educational research - e.g. teachers, academics, researchers, policy makers, teacher-trainers - in order to establish healthy relationships where field-specific expertise is pooled usefully.
3. To promote collaboration between research-users and research-creators so that educators become more involved in the questions posed for research to answer, the data generated in that process, and in the consideration of the meaning of that data.
4. To help educators become as aware as possible of significant obstacles - e.g. biases - in their own understanding of learning and education, and to locate the best methods of empirical enquiry and analysis in those fields.
5. To promote, where possible, research of any discipline that has been shown to have significant evidence of impact in education, and to challenge research that lacks integrity, or has been shown to be based on doubtful methodologies.
6. To explore 'what works' in the field of education, to explore what the concepts contained in that statement might mean, and to consider the limitations of scientific enquiry in this area as well as the opportunities.

Leer werken met tools voor topleraren.

Goed nieuws er zijn Klaskit cursussen!

De voorbije twee jaar gaf Pedro De Bruyckere over de hele wereld lezingen over zijn boek Klaskit. Vaak was er één vraag die onbeantwoord bleef – de vraag naar Klaskit workshops.

Hij ontwikkelde samen met o.a. Liese Missinne **Klaskit cursussen** die je helpen de inzichten evidence-informed naar jouw specifieke situatie te vertalen.

ONS AANBOD

Leerlingen diep laten nadenken

Dual coding: werk multimediaal

Gespreide herhaling

Bezoek onze website klaskit.com of bel 0518 48 21 22

BEANTWOORD DE VRAGEN EN MAAK KANS OP MOOIE PRIJZEN!

Scan de QR-code of ga naar researched.eu/jubileum-contest/ en doe mee!

De winnaars worden bekend gemaakt tijdens de afsluiting. **Maak o.a. kans op gratis toegang tot een researchED NL evenement naar keuze!**

ENTER THE ONLINE QUIZ AND WIN GREAT PRIZES!

Scan the QR-code or go to researched.eu/jubileum-contest/ to participate!

There's a chance to win a free ticket to a researchED NL event of your choice!

Praktische tips voor differentiatie in de klas

Binnen één klas kunnen de niveaus van leerlingen behoorlijk uiteenlopen. Om met al die verschillen rekening te houden en te zorgen dat alle leerlingen de minimumdoelen behalen, moet de leraar differentiëren.

De handreiking *Differentiatie in de klas: wat werkt?* beschrijft wat effectieve manieren zijn om te differentiëren. Het gaat dan om variatie in instructietijd, groeperingsvormen en leermiddelen.

Deze handreiking is gebaseerd op een uitgebreide literatuurstudie van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek en de Kennisrotonde.

Bekijk de handreiking:

nro.nl/kennisrotonde/praktijkgerichte-handreikingen

SAMENSTELLEN VAN GROEPEN

Groepsindeling is een relevant thema bij het bieden van optimale kansen aan alle leerlingen.

EXTRA TIJD EN BEGELEIDING

Besteed meer tijd en begeleiding aan leerlingen die dat nodig hebben. Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden.

INZET VAN ICT

Ict-oefenprogramma's bieden mogelijkheden om te differentiëren. Bij rekenen heeft de inzet van ict het grootste effect op de leerresultaten.

Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) werkt aan verbetering en vernieuwing van het onderwijs. Dat doet het NRO door onderwijsonderzoek te coördineren en te financieren, en door de verbinding tussen praktijk en onderzoek en tussen beleid en onderzoek te verbeteren.

LEGENDA /LEGEND

Lokalen /Rooms

Kerk
Church

Auditorium (220)

Aula (018)

Domein 4 (laag 3)

Categorieën /Categories

Algemene didactiek/kansen
Didactics

Cognitieve Psychologie
Cognitive psychology

Differentiëren
Differentiation

Engels
English

Formatieve evaluatie, Toetsen
Formative assessment, Testing

Gedrag, Leerstoornissen
Behaviour, Learning disabilities

Pedagogiek, Filosofie, Curriculum
Pedagogy, Philosophy, Curriculum

Professionaliseren, Onderzoek
Professional development, Research

Taal, leesonderwijs
Language, reading

Rekenen, Wiskunde, ICT
Maths, ICT

Doelgroepen /Target groups

Alle doelgroepen (PO, VO, MBO, HBO)
All target groups

Voortgezet onderwijs
Secondary education

Primair onderwijs
Primary education

MBO/HBO
Post-secondary education

RONDE 1 /SESSION 1 – 9:45-10:25

Keynote: Werk Maken van Gelijke Kansen

Monique Volman en Linda van den Bergh

In Nederland staat het thema kansen(on)gelijkheid hoog op de maatschappelijke en politieke agenda. Nog steeds hebben kinderen van hoogopgeleide ouders meer kans op

een succesvolle schoolloopbaan dan leeftijdgenoten met een vergelijkbare aanleg, maar met ouders die lager zijn opgeleid. We benoemen de knelpunten in ons schoolsysteem en gaan in op de kansen in onze scholen. Je kunt als leraar namelijk wel degelijk iets doen

om het beste uit ál je leerlingen te halen. Zo is aandacht voor de taal en kennisbronnen van leerlingen cruciaal. En hoe kun je kritisch zijn op de verwachtingen die jij hebt van je leerlingen en bewust lesgeven vanuit hoge verwachtingen?

Met deze keynote wordt 'Werk maken van gelijke kansen' gelanceerd, de nieuwste publicatie van Didactief, waarin onderzoeksresultaten op het gebied van gelijke kansen worden vertaald naar de lespraktijk.

Linda van den Bergh, Eddie Denessen en Monique Volman selecteerden twintig kernpublicaties uit het internationale onderwijsonderzoek. Bea Ros en Monique Marreveld beschreven de kerninzichten met ruime aandacht voor praktische tips.

Vanaf 11 januari is de publicatie 'Werk maken van gelijke kansen' gratis te downloaden van de website van Didactief.

RONDE 2 /SESSION 2 – 10:50-11:30

Inleiding 'Wijze Lessen': Cognitieve Psychologie en Goed Onderwijs

Paul Kirschner

Deze sessie vormt een inleiding van de 'Wijze Lessen' draad vanuit een cognitief psychologisch perspectief. Hoe onze hersenen werken (onze cognitieve architectuur) bepaalt hoe wij informatie verwerken en dus hoe wij leren. Kennis van onze cognitieve architectuur is even belangrijk voor de leerkracht als kennis van de werking van onze lichaam is voor de arts. Is onze instructie in overeenstemming met deze architectuur, dan wordt het leren bevorderd en vindt het plaats op een effectieve, efficiënte en bevredigende wijze. Houden wij geen rekening hiermee, dan wordt het leren belemmerd c.q. vindt helemaal geen leren plaats. In deze sessie wordt een aantal van de cognitief psychologische grondslagen van 'Wijze Lessen' uit de doeken gedaan.

Online peer feedback

Anne van den Bos en Nynke Wickenkamp

Peer feedback is een krachtig instrument dat grote impact kan hebben op het leerproces. Studenten leren niet alleen van het ontvangen, maar juist ook van het geven van feedback. Bovendien zorg het ervoor dat studenten minstens twee keer bewust op hun eigen werk focussen, tijdens het schrijven/maken en bij het doorvoeren van verbeteringen naar aanleiding van de peer feedbacksessie.

Aangezien studenten tegenwoordig vrijwel allemaal met een laptop in de klas zitten, is het mogelijk om peer feedbacksessies online te organiseren. Dit geeft de docent een scala aan mogelijkheden. In deze sessie bespreken we wat er bekend is over online peer feedback in het (schrijf)onderwijs, waar de uitdagingen liggen en waar nog onderzoek naar wordt gedaan.

Why are Barak Rosenshine's Principles of Instruction so popular and so good?

Tom Sherrington

Barak Rosenshine's Principles of Instruction are a set of 10 ideas that characterise effective instructional practice. In recent years they have gained in popularity around the UK with some schools even adopting them as a core framework. Why is this? In this session we will explore what the principles are, how teachers can apply them in practice and discuss the reasons for their popularity.

Veel leesproblemen zijn het gevolg van kwaliteitsproblemen

Kees Vernooy

Internationaal leesonderzoek (Lyon 2004) laat zien, dat de meeste leesproblemen het gevolg van kwaliteitsproblemen in het leesonderwijs zijn.

Bij kwaliteitsproblemen moeten we denken aan problemen als:

1- onvoldoende aandacht voor een belangrijk leesaspect. Bijvoorbeeld de school besteedt geen aandacht aan voortgezet technisch lezen, waardoor risicolezers problemen krijgen met het lezen van meerlettergrepige woorden en met de leessnelheid, wat vervolgens tot gevolg heeft dat de woordenschatontwikkeling en het begrijpend lezen achter blijven;

2- het onvoldoende aandacht hebben voor kenmerken van effectief onderwijs. Bijvoorbeeld er wordt te weinig tijd voor het leren lezen ingeroosterd, waardoor een deel van de kinderen problemen met lezen krijgt.

In de presentatie wordt aandacht besteed aan veel voorkomende kwaliteitsproblemen, maar ook aan hoe die het beste aangepakt kunnen worden.

Transfer van zelfgestuurd leren vaardigheden

Steven Raaijmakers

Er wordt veel onderzoek gedaan naar het verbeteren van de zelfgestuurd leren vaardigheden van leerlingen. Zij zouden hier later in hun leven baat bij hebben. Bijvoorbeeld tijdens hun studie, maar ook in hun werkende leven. Deze vaardigheden worden vaak óf generiek aangeleerd óf in een specifieke context. Maar kunnen leerlingen de geleerde vaardigheden vervolgens toepassen in een andere context? Tijdens deze presentatie leggen we de link tussen het transferprobleem en zelfgestuurd leren.

Op naar succeservaringen voor ALLE leerlingen: Het inzetten van toetsing als leer- en oefenstrategie

Martin Ringenaldus en Dominique Sluijsmans

Hoe zorg je ervoor dat alle leerlingen zoveel kansen hebben gekregen om te leren en dat de echte toets een feestje wordt? Idealisme of realisme? In onze bijdrage zullen we vanuit de theorie maar vooral vanuit praktijkervaringen dat succeservaring voor alle leerlingen met inzet van de juiste didactische strategieën mogelijk is. Een belangrijke schakel in dit proces van beheersingsleren is toetsing. Door toetsing als leer- en oefenstrategie in te zetten, versterk je enerzijds het geheugen (het leren) en controleer je anderzijds de mate waarin de stof reeds wordt beheerst. Dominique Sluijsmans, lector beoordelen bij Zuyd Hogeschool, vertelt wat er op dit gebied bekend is uit onderzoek. Martin Ringenaldus, leraar Duits op de RGO te Middelharnis en mede-auteur van Toetsrevolutie, maakte de vertaalslag van onderzoek naar de lespraktijk en zal concrete voorbeelden delen.

Kanttekeningen bij Cognitive Load Theory

Casper Hulshof

De door John Sweller ontwikkelde en uitgewerkte Cognitive Load Theory (in het Nederlands: cognitieve belastingstheorie) is voor docenten een onmisbare, niet te vermijden, en breed toepasbare theorie. Mijn presentatie is het verslag van een zoektocht naar de achtergronden van deze theorie, en hoe hij is geworden wat hij is. Ik zal recente ontwikkelingen beschrijven, en de consequenties daarvan voor het toepassen van de theorie in onderwijs. Ik vind het daarbij belangrijk om ook een aantal kanttekeningen te plaatsen bij de theorie. Sommige mogelijke tekortkomingen lijken wellicht voor de hand liggend, andere zijn meer verborgen. Kortom, het belooft spannend te worden!

Binding met school: verschillen tussen leerlingen en de rol van de school

Hanke Korpershoek

Schoolbinding beschrijft de connecties die leerlingen voelen met hun school. Binding met school wordt door Goodenow (1993) omschreven als "de mate waarin leerlingen zich persoonlijk geaccepteerd, gerespecteerd, geïncludeerd en ondersteund voelen door anderen op school" (p. 80). Een gevoel van verbondenheid wordt gezien als een van de basisbehoeften van leerlingen, naast gevoelens van competentie en autonomie. Een hoge mate van schoolbinding hangt positief samen met bijvoorbeeld de motivatie van leerlingen en hun schoolprestaties. Ook vertonen leerlingen die zich verbonden voelen met de school minder probleemgedrag dan leerlingen die geen sterke band hebben met school. Aan de hand van wetenschappelijk onderzoek naar dit onderwerp gaan we in gesprek over de volgende vragen. Welke factoren verklaren waarom de ene leerling zich sterker verbonden voelt met school dan de ander? Hoe kunnen we de schoolbinding van leerlingen bevorderen? Welke rol spelen leraren hierin? Wat zijn goede voorbeelden en initiatieven om hiermee aan de slag te gaan op uw eigen school?

Tags: Leerlingbetrokkenheid, schoolbinding

344

A

Hoe gaat het eigenlijk met het internationale reken- en wiskundeonderwijs?

Christian Bokhove

Als je politici, traditionele of sociale media moet geloven gaat het óf geweldig óf heel slecht met het internationale reken- en wiskundeonderwijs. Maar wat kunnen we er nu eigenlijk over zeggen? In deze sessie kijken we naar voorbeelden van onderwijskundige en psychologisch inzichten voor goed wiskundeonderwijs. We kijken naar het belang van een goede basis (bijvoorbeeld proportioneel redeneren met breuken) en effectieve manieren om die kennis en vaardigheden, hand in hand, bij te brengen. Ook kijken we naar internationale tests zoals PISA en TIMSS, wat die tests zeggen, maar ook met een kritische blik naar wat ze niet (kunnen) zeggen.

345

PO

VO

Effectiever leren en onderwijzen door het simpel te houden. Van doordraven op onderbuikgevoel naar evidence based afwegen.

Jos Cöp

Leren en onderwijzen zijn volop in beweging. Maar waar zijn we nu precies naar op weg? Hoe zal de school er straks uitzien? Hoe krijgen we de werkdruk onder controle? Hoe bestrijden we laaggeletterdheid? Hoe persoonlijk gaat het leren worden? Hoe verbeteren we de kwaliteit van de didactiek? Wat wordt de plek van ict daarbij? En wat wordt uiteindelijk de rol van de leraar en de schoolleider? Of zijn deze vragen allemaal onzin en moeten we juist zo min mogelijk willen veranderen?

Vanuit een brede onderwijskundige belangstelling stelt Jos Cöp wekelijks een nieuwsselectie samen. Met als doel het verzamelen en delen van actuele publicaties die bovenstaande en vergelijkbare vragen proberen te beantwoorden vanuit bewezen inzichten. Tijdens de interactieve lezing op ResearchEd 2019 zet hij samen met u de belangrijkste trends, ontwikkelingen en discussiepunten op een beeldende manier op een rijtje. Om deze vervolgens door te vertalen naar handelingswijzers en tips om direct mee aan de slag te gaan.

RONDE 3 /SESSION 3 – 11:40-12:20

AULA

A

Wat zijn Wijze Lessen vanuit de leraar effectiviteit gezien

Daniel Muijs

In deze presentatie zal ik een inleiding geven over onderzoek naar leraareffectiviteit. We zullen de historiek en methodologie van dit onderzoeksveld voorstellen, en de belangrijkste onderzoeksuitkomsten beschrijven. Hierbij zal ik het werk van onderzoekers als Rosenshine, Good en Brophy, maar ook recentere voorbeelden aanhalen. Ik zal bespreken hoe dit onderzoek past bij het onderzoek uit de cognitieve psychologie over hoe mensen leren, en hoe het zich verhoudt tot de principes die we in 'Wijze Lessen' beschrijven.

144

A

Open access wetenschappelijke literatuur vinden: hoe pak je dat aan?

Astrid van Wesenbeeck

Hoe pak je het aan als je vrij toegankelijke wetenschappelijke literatuur wilt raadplegen? Waar heb je behoefte aan, waar zoek je? De Koninklijke Bibliotheek en het NRO leiden je tijdens deze sessie door het wetenschappelijke informatielandschap. De eerste tips delen we hier meteen al met je: meld je aan voor de pilot Toegang tot wetenschappelijke literatuur op www.voordeleraar.nl, en bekijk nro.nl/toegangtotliteratuur en www.kb.nl/openaccess voor overzichten van websites en tools die leraren helpen bij het vinden van wetenschappelijke artikelen over onderwijsresearch. Vervolgens gaan we actief aan de slag door in groepjes relevante databases en zoekmachines door te lichten en bevindingen met elkaar te delen.

Het wordt aangeraden om je eigen laptop of tablet mee te nemen naar deze sessie.

Tom Bennett's session has been cancelled. A replacement will be announced during the day.

Behaviour lessons from the best UK schools

Tom Bennett

In this session Tom will outline the most effective strategies that schools (and classrooms) utilised in order to create safe, calm and nurturing environments where students and staff could all flourish. Behaviour is closely connected to the classroom culture, and the school leaders need to be the conscious architects of that culture. When this happens, everything is possible. Until it does, very little is.

Tags: Behaviour, Classroom management

Leesonderwijs: kunnen we de kloof tussen wetenschap en praktijk overbruggen?

Suzanne Bogaerds-Hazenberg, Hilde Kooiker-den Boer en Jacqueline Evers-Vermeul

Vanuit de wetenschap is er veel bekend over tekstbegrip en effectief leesonderwijs. Helaas zijn deze theorieën vaak niet praktisch genoeg en komen wetenschappelijke inzichten daardoor nauwelijks in de klas terecht. Er is bij begrijpend lezen dus sprake van een kloof tussen wetenschap en praktijk.

In deze sessie gaan we in gesprek over drie oplossingsrichtingen om wetenschappelijke theorieën daadwerkelijk het klaslokaal in te krijgen:

1. theoretische kennis van leerkrachten vergroten;
2. bewezen didactieken toepasbaar maken;
3. evidence-based lesmaterialen ontwikkelen.

Daarbij zullen we ook onze ervaringen delen rondom ontwerpgericht onderzoek, een vorm van samenwerking waarbij leerkrachten en wetenschappers samen lesmaterialen ontwikkelen. Dit schept nieuwe uitdagingen voor alle partijen, maar er liggen ook duidelijke kansen voor professionalisering. Bovendien levert het bruikbare materialen op waarin bewezen effectieve didactieken een plek krijgen.

Best-evidence in onderwijsonderzoek: meta-analyses? Flipping the classroom als casus

David van Alten en Jeroen Janssen

In een meta-analyse worden de resultaten van eerder uitgevoerde onderzoeken samengebracht om preciezere uitspraken te doen over het effect van een onderwijsmethode. De meta-analyse staat daarom vaak bovenaan de hiërarchie van bewijsvoering, maar in hoeverre geldt dit ook voor onderwijsonderzoek? We hebben een meta-analyse uitgevoerd waarin 114 studies zijn opgenomen die het effect van flipping the classroom hebben onderzocht. Het doel van deze bijdrage is om docenten inzicht te bieden in de zin en onzin van een meta-analyse, en hen daarbij te helpen meta-analyses kritisch te interpreteren. Aan de hand van deze casus zullen wij ook vertellen wat we nu wel (en niet) weten over de effectiviteit van flipping the classroom.

Anders toetsen, meer zien

Saskia Wools

Formatief toetsen kan een positieve bijdrage leveren aan het leren van leerlingen. Een goede formatieve toets geeft inzicht over wat een leerling al kan, helpt zichtbaar te maken waar de leerling naar toe kan én helpt bepalen hoe een leerling daar kan komen. In deze presentatie vertellen we aan de hand van het formatieve toetsplatform Groeimeter hoe deze principes in de klas gebruikt kunnen worden.

Groeimeter is ontwikkeld vanuit de wens van innovatieve scholen om rekenen meer formatief en leerdoelgericht te toetsen. Belangrijk was daarbij dat alle leerlingen groeien opzichte van zichzelf konden laten zien. Het platform is in een onderwijskundig ontwerp onderzoek ontwikkeld en tijdens deze presentatie zullen we de resultaten uit de bijbehorende onderzoeken bespreken. We laten daarmee vooral zien wat we geleerd hebben over formatief toetsen, over de inzet van formatieve toetsen in de klas en gaan in gesprek over de volgende stap van Groeimeter.

D4

A

Dual Coding with Teachers - Part 1

Oliver Caviglioli

There are two major reasons why dual coding works in the classroom. One it addresses the problem of the vanishing words in teacher explanations, and, two, it offers an easier route to understanding meaning than words alone. We will both experience what this feels like, as well as learn the research behind these situations. Then, a solution. I will teach the participants a topic that is unfamiliar to them such that they will demonstrate perfect recall by virtue of a sequence of activities based around peer explanation and embodied cognition.

335

PO

VO

EDI: tips en technieken voor een goede les

Marcel Schmeier

Van het boek 'Expliciete Directe Instructie' (EDI) zijn meer dan 30.000 exemplaren verkocht. In deze workshop maakt u kennis met de belangrijkste technieken uit het boek. Deze zijn bovendien direct toepasbaar zijn in uw eigen dagelijkse lespraktijk. EDI brengt al uw leerlingen stapsgewijs naar beheersing van de leerdoelen en laat hen zo succes ervaren: 'Ik kan het!' De leerkracht geeft kwalitatief hoogwaardige instructie en controleert door het stellen van veel vragen voortdurend of alle leerlingen het begrijpen. Er wordt denktijd geboden, leerlingen mogen overleggen en er worden willekeurige beurten gegeven. Alle leerlingen worden actief betrokken en dit ziet u terug in de motivatie en leeropbrengsten van uw leerlingen. Meer weten? Neem alvast een kijkje op directeinstructie.nl

Tags: Effectief lesgeven

344

A

Hoe kijk jij naar diversiteit? De relatie tussen perceptie van leerlingen en het handelen in de klas.

Linda van den Bergh en Karin Diemel

In Nederland staat het thema kansen(on)gelijkheid hoog op de agenda. Kansenongelijkheid gaat over een verschil in de kansen die leerlingen in het onderwijs krijgen, op basis van hun achtergrondkenmerken. Kansenongelijkheid manifesteert zich in grote beslissingen, zoals het schooladvies, maar ook door subtiele processen in de klas. We onderzoeken deze processen al sinds de legendarische studie 'Pygmalion in the classroom', maar in de dagelijkse praktijk van scholen en in lerarenopleidingen wordt er vaak niet veel aandacht aan besteed. Wij vroegen leraren in het primair en speciaal onderwijs te vertellen over hun leerlingen. Vervolgens observeerden we in de klas hoe de leraar naar de verschillende leerlingen toe handelde. Hoe een leraar kijkt naar leerlingen en wat hij of zij daarin aandacht geeft, bleek duidelijk gerelateerd aan het handelen in de klas. Tijdens de sessie gaan we met elkaar in gesprek, bespreken we voorbeelden uit het onderzoek en bediscussiëren we de resultaten.

345

A

Nieuw licht op onderwijskwaliteit: wat goed er goed en waar liggen uitdagingen?

Inge de Wolf

Tijdens de sessie wordt een conceptueel model over onderwijskwaliteit gepresenteerd, ontwikkeld door de academische werkplaats onderwijskwaliteit. Dit model gaat uit van verschillende functies van onderwijs en van criteria om hiernaar te kijken. Direct wordt duidelijk dat je met verschillende invalshoeken naar onderwijskwaliteit kunt kijken. Vervolgens wordt het Nederlands onderwijs in internationaal perspectief gezet: wat gaat er goed en waar liggen uitdagingen? Hierbij wordt gebruik gemaakt van internationale studies van de OECD en de Wereldbank.

Tags: onderwijsstelsel

LUNCH 12:30 - 13:10

RONDE 4 /SESSION 4 – 13:15-13:55

Retrieval practice voor kleine en grote groepen leerlingen

Tim Surma

Het retrieval practice effect is de Engelse benaming voor een krachtig fenomeen uit de geheugenpsychologie. Het staat voor het doelbewust oefenen om informatie te herinneren. De toepassing ervan heeft een grote impact op het onthouden op lange termijn in vergelijking met andere technieken die de leerling minder inspanning kosten. In deze workshop demonstreren we hoe we het fenomeen kunnen toepassen als instructiemethode voor zowel grote als kleine groepen leerlingen. Je wandelt buiten met een arsenaal aan methodieken die de volgende les al toegepast kunnen worden. Succes gegarandeerd!

Wat zit er achter AD(H)D?

Alex Steenbreker

Over AD(H)D lopen meningen en visies erg uiteen. De huidige stand van zaken in het onderzoek naar AD(H)D schetst een beeld dat afwijkt van de informatie zoals die meestal aan betrokkenen verstrekt wordt; deze is namelijk vaak achterhaald, weinig genuanceerd en/of door persoonlijke mening gekleurd. Ik verstrek up-to-date informatie over AD(H)D vanuit meerdere wetenschappelijke perspectieven: biologie, psychiatrie en psychologie, en ik benoem uitgangspunten die bruikbaar zijn in een onderwijscontext.

Tags: Leerstoornissen

Functioneel toetsen en het langetermijnleren

René Kneyber

Veel leerlingen worstelen zich een weg door hun middelbare school heen door te 'zweeten, weten en vergeten': vlak voor de toets spannen zich pas in, presteren tijdens de toets en zijn een paar dagen later alles weer vergeten. Veel scholen proberen dit te omzeilen door minder te gaan toetsen, maar hiermee lopen ze een aantal risico's. In deze sessie bespreekt René Kneyber manieren waarop leerlingen door middel van toetsing wel aangemoedigd worden om te leren voor de lange termijn.

Tags: toetsen

Hoe kunnen PO-scholen er voor zorgen dat het leesonderwijs op orde komt?

Aryan van der Leij

Er zijn, al heel lang, signalen dat het onderwijs w.b. lezen en spelling niet goed genoeg is en te veel achterblijvers kent. Ook waar dat aan ligt en wat er aan te doen is, is bekend. Digitale middelen maken het steeds eenvoudiger om een effectieve aanpak te realiseren. Waarom is het leesonderwijs dan niet goed genoeg en worden (risico's op) leesproblemen onvoldoende aangepakt? Aan enthousiaste IB-ers geen gebrek, ook zijn er leerkrachten te vinden die zich willen inzetten. Maar is die aanpak wel breed gedragen en duurzaam genoeg? Wat is zo'n Duurzame Aanpak Leesproblemen eigenlijk en welke rol spelen de verantwoordelijke schoolleiders en PO-schoolbesturen om die te realiseren? Hoe kunnen IB-ers en (SWV-)ondersteuners 'bottom-up' het proces van kwaliteitsverbetering in gang zetten? En hoe zit het met 'top-down' aansturing door OC&W en de Inspectie? In deze workshop wordt getracht om, in samenspraak met elkaar, antwoorden op deze vragen te krijgen.

Tags: leesonderwijs

244

A

Critical thoughts on cognitive load theory

Casper Hulshof

Cognitive Load Theory, developed and elaborated by John Sweller, is an indispensable, unavoidable and broadly applicable theory for teachers. My presentation is an account of a search for the background of this theory, and how it has become what it is. I will describe recent developments and their consequences for the application of the theory in education. I think it's important to make a number of comments regarding the theory. Some of the potential shortcomings may seem obvious, others not so much. All in all, it promises to be a thrilling experience!

245

VO

Het verbeteren van het schrijven van syntheses teksten in vwo-bovenbouw bij niet-taalvakken op de computer.

Drs. Edith Alkema

Voor het schrijven van teksten op basis van bronnen wordt liever geknipt en geplakt dan dat er zinvol uit de bronnen kernideeën geselecteerd worden, om deze vervolgens samen met eigen kennis te integreren in synthese teksten. Om hier iets aan te doen is een pilot in 4-vwo bij het vak wetenschapsoriëntatie uitgevoerd om het effect van drie hulpmiddelen te testen: 1) het actief aanbieden van de taakdefinitie, 2) het aanbieden van een matrix op papier en 3) het krijgen van peerfeedback om de teksten te kunnen verbeteren. Een eerste analyse van de natoets lijkt erop te wijzen dat leerlingen betere syntheses teksten schrijven als zij geleerd hebben om kernideeën uit de teksten en eigen kennis te ordenen in een papieren matrix. Onderzocht gaat worden hoe dit ook bereikt kan worden met digitale hulpmiddelen. Daarnaast wordt onderzocht of de '4-vwo methode' ook voortgezet kan worden in hogere klassen, bij andere niet-taalvakken.

Tags: Schrijven op de computer

D4

A

Constructivisme is geen didactiek: hoe beginners verschillen van experts.

Erik Meester en Sarah Bergsen

Onderwijsvernieuwingen waarin de docent de rol aanneemt als 'facilitator, gids of coach' blijken weinig succesvol te zijn. Toch is het 'constructivistische' gedachtengoed nog altijd populair in het onderwijs, getuige het grote aantal minimaal begeleide onderwijsvormen. Wat is hiervoor de reden? En hoe 'moet' het dan wel? In deze sessie gaan de twee sprekers hier in een rolspel kritisch over in gesprek. Startend vanuit twee extreme standpunten weten ze elkaar uiteindelijk te vinden in een genuanceerd beeld van wat 'goed' onderwijs zou kunnen zijn en hoe je dit, zodra je het daarover eens bent, zo goed mogelijk kan organiseren. De sessie sluit af met een plenaire discussie met ruimte voor vragen en/of opmerkingen.

335

PO

Workshop 'Expliciete Directe Instructie'

Kim Cordewener, Ryan Rietman en Janice Banwarie

Wat is de juiste en door de wetenschap onderbouwde manier om kennis over te dragen? In deze sessie krijgt u een introductie in Expliciete Directe Instructie, een methode die door de universitaire lerarenopleiding Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs wordt onderwezen. Twee studenten van deze opleiding geven een korte les, bijvoorbeeld in rekenen of biologie, en leren u de fijne kneepjes van deze methode.

Tags: didactiek

344

A

Het Lerarencollectief: hoe verder?

Jan van de Ven en Thijs Roovers

Afgelopen maart lanceerden we Het Lerarencollectief, beroepsgroepvorming via grassroots. Met 11000 steunbetuigingen op zak gingen we in de afgelopen maanden als kwartiermakers op tientallen PO-scholen met honderden collega-leraren in gesprek. 'Vakmanschap door zeggenschap' is de kortst mogelijke samenvatting van deze ophaalronde.

- Leraren willen aan de voorkant staan van de invulling en uitvoering van en toetreding tot hun vak;
- Leraren willen betere toegang tot het professionele kapitaal dat we als beroepsgroep in ons dragen;
- Leraren willen tijd en ruimte voor hun vak, hun school en het onderwijs.

Het Lerarencollectief wil die beroepskwaliteit in handen van leraren hebben, vanuit professionele beroepseer claimen we zeggenschap over ons vak. Zeggenschap begint bij mobiliseren en groeperen en volgt dan de grassrootsprincipes: verbeteren van de informatiepositie, verzorgen van betrokkenheid door directe inspraak en vertegenwoordiging door collega-leraren.

Hoe verder?

Tags: Beroepsgroepvorming

345

PO

Meer kans voor het jonge kind

Monique Marreveld

Spelen of leren. In deze presentatie gaan we voorbij die tegenstelling en kijken we: wat weten we uit onderzoek over hoe we jonge kinderen, met name uit minder gefortuneerde gezinnen, de beste kansen kunnen bieden op de basisschool? Met resultaten uit onderzoek naar voor- en vroegschool van o.a. Iram Siraj (Oxford), Paul Leseman en Pauline Slot (Utrecht), E.D. Hirsch (VS), Annemiek Veen en Guuske Ledoux (Kohnstamm Instituut), Ruben Fukkink (UvA), Cor Aarnoutse (Radboud), Willingham (UK), Ineke Oenema (Stenden) en Marjolein Deunk (RUG), Kees Vernooij (Expertis), Arjen van der Leij (UvA), Eddie Denessen (Leiden). Je gaat met online bronnen naar huis.

Tags: onderzoek

RONDE 5 /SESSION 5 – 14:05-14:45

AULA

A

Begrijpen ze het nog allemaal?

Dominique Sluijsmans

Om te weten of alle leerlingen de leerstof snappen, is het van belang tijdens de les voldoende aandacht te geven aan het checken van begrip. Om dit te doen zijn het stellen van vragen en het geven van feedback effectieve didactische strategieën. In deze presentatie zal ik het belang van deze strategieën duiden vanuit de wetenschap, maar ook een aantal concrete voorbeelden geven hoe je als docent tot goede vragen kunt komen en hoe je een feedbackproces kunt organiseren.

144

PO

Ontwikkeling en professionalisering van de academische leerkracht in het basisonderwijs

Afke Bunscoeke en Mirjam Keyser

Academische leerkrachten staan volop in de belangstelling. Met hun capaciteiten en vaardigheden kunnen zij namelijk een belangrijke bijdrage leveren aan het onderwijs en het leren van leerlingen. Maar welke kwaliteiten kunnen op een positieve manier worden ingezet voor de klas, in het team en bij besturen om het onderwijs te verbeteren? Wat hebben academische leerkrachten nodig om werkzaam te blijven in het onderwijs? En hoe waarborgen we hun professionaliteit? Een voorbeeld hiervan is de BAB-academy.

In deze workshop willen we met elkaar nadenken over de ontwikkeling en professionalisering van de academische leerkracht in het basisonderwijs. Deelnemers worden zich daardoor bewust van de positionering van deze leerkrachten en welke toegevoegde waarde zij kunnen bieden in de klas, het team, de school en/of het bestuur, maar ook tegen welke valkuilen, blokkades en/of belemmeringen ze aanlopen en hoe we dat kunnen voorkomen.

Tags: professionalisering

What teachers need to know about classroom culture and social norms

David Didau

One way to improve students' behaviour is to understand and make use of some of the findings from social psychology about the ways in which people respond to social norms. This session will explore some of ways in which 'normative messages' can either unwittingly communicate negative messages or be explicitly harnessed to communicate more positive messages.

Tags: Behaviour/ social psychology

Technisch leren lezen in het basisonderwijs

Marita Eskes

Problemen met technisch lezen veroorzaken geregeld problemen op het gebied van begrip. De Inspectie van het Onderwijs liet in april 2019 zien dat bijna de helft van alle scholen niet in staat is om een adequaat aanbod voor risicolezers te realiseren. Er is dan ook meer aandacht nodig voor effectief technisch leesonderwijs op de basisschool. Een goede doorlopende lijn, heldere doelen, een stevige basisaanpak én aandacht voor risicolezers helpen bij het realiseren van effectief technisch leesonderwijs. Deze zaken zullen dan ook aan bod komen tijdens de workshop. U gaat naar huis met didactische tips voor in de klas. Ook als ib'er, taal-/leescoördinator of vanuit een andere rol in het po krijgt u ideeën om het onderwijs in technisch lezen te optimaliseren. Samen gaan we voor sterk leesonderwijs in de hele basisschool!

Leren programmeren door te leren lezen

Felienne Hermans

Leren programmeren is een 'hot topic' in Nederland, zowel in het po als in het vo en op universiteiten. Maar hoe doe je dat eigenlijk het beste leren programmeren? De heersende didactiek is op veel plaatsen erg exploratief. Als kinderen lekker aan de slag gaan met programmeren, dan leren ze het vanzelf toch? Ons onderzoek laat zien dat dat ook voor programmeren niet geldt.

Wat is dan wel een goede aanpak? Een van de manieren die wij aan de universiteit van Leiden hebben onderzocht is het toepassen van didactiek die in (tweede) taalonderwijs heel gebruikelijk is: het oefenen van het verklanken van programmeercodes, net als we dat bij talen doen. Ons eerste onderzoek toont aan dat dit goed werkt. In deze sessie licht Felienne dit onderzoek en de implicaties ervan toe.

Tags: onderzoek, ICT

Formatief evalueren met behulp van leerstrategieën

Jörgen van Remoortere

Formatief evalueren kent als basis het hebben van een goed beeld van de leerdoelen en de bijbehorende succescriteria. Door die leerdoelen aan te bieden, gebruikmakend van leerstrategieën als bijvoorbeeld retrieval practice en interleaving in een formatieve setting vergroot je leerrendement op de langere termijn.

Aan de hand van een aantal voorbeelden bekijken we in de workshop hoe je als leraar daar mee aan de slag kunt. Ook gaan we in op vragen, zoals:

- Waarom en voor wie zijn heldere leerdoelen en succescriteria van belang?
- Welke leerstrategieën kun je zoal gebruiken, en waarvoor?
- Hoe bouw je ruimte in je programma om deze strategieën toe te passen?

Eén les neem je in elk geval mee: formatieve evaluatie en leerstrategieën zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar!

D4

A

The dark side van evalueren

Pedro De Bruyckere

Evalueren is belangrijk, maar hoe ziet de toekomst van evalueren er uit? Wat zijn de tendensen en vooral, wat is The Dark Side van evalueren? Verondersteld gekend: teaching to the test of testfouten. Dit zal verder gaan, veel verder...

Komt aan bod:

- Tales of the Unexpected
- Dark Mirror
- The Twilight Zone

335

PO

VO

Differentiatie in de klas: wat werkt?

Anne Luc Van der Vegt

Wie klassikaal onderwijs geeft en alle leerlingen de gestelde minimumdoelen wil laten behalen, zal moeten differentiëren. Elke school en elke leraar staat voor deze opgave. En al is er in het onderwijs veel ervaring opgedaan met differentiatie, het is nog steeds een lastige en complexe opgave. De Kennisrotonde krijgt veel vragen over dit onderwerp. Mede op basis van de antwoorden is een praktische handreiking geschreven: 'Differentiatie in de klas: wat werkt?'

Tijdens de sessie van de Kennisrotonde en het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek bespreekt Anne Luc van der Vegt in vogelvlucht een aantal inzichten uit de handreiking. Dat doet hij in dialoog met de deelnemers. Wat zijn jullie ervaringen met differentiatie en wat vertelt onderzoek? We zijn benieuwd in hoeverre dat met elkaar overeenkomt en wat we van elkaar kunnen leren.

344

A

Verhalen vertellen in de wiskundeles

Gerardo Soto y Koelemeijer

Het vertellen van verhalen is een belangrijke vorm van communiceren en is, net als getalbegrip, aangeboren. Iedereen vertelt verhalen en is opgegroeid met verhalen, onze hersenen zijn zo gemaakt dat we verhalen begrijpen. Ons brein organiseert informatie beter als het wordt aangeboden in een verhaal. Door middel van verhalen geven we betekenis aan de wereld om ons heen en leren we de wereld begrijpen.

In het STEM-gebied bestaat al literatuur over wat verhalen vertellen bij kan dragen aan het onderwijs. In deze lezing bespreken we kort de bestaande literatuur en geven we beoogde ontwerpcriteria en ontwerpheuristieken voor verhalend wiskundeonderwijs. In twee vierde klassen is een interventie uitgevoerd. De resultaten zullen worden gepresenteerd. Ook zullen we kort ingaan op het vervolgonderzoek, dat dit jaar zal plaatsvinden.

345

A

Peer feedback: logisch!

Sergej Visser

Feedback is belangrijk. Zonder goede feedback op een taak kom je niet verder. Maar hoe krijg je voor elkaar dat iedere leerling feedback krijgt? Hoe zet je de leerlingen zelf hier voor in? En hoe zorg je dat de gegeven feedback goed is? Want in veel gevallen heeft de feedback namelijk geen effect, of werkt deze zelfs averechts.

In de ideale situatie vragen de leerlingen zelf om feedback op hun werk. Ze kennen hun leerdoelen en willen verder komen in hun proces. Zo'n cultuur waarin feedback vragen en verwerken normaal is, is geen utopie - je kunt dit voor elkaar krijgen in jouw lessen.

In deze workshop denken we na over waarom feedback belangrijk is, en maken we kennis met een aantal concrete tools om leerlingen in te zetten bij het feedbackproces. Zo bouwen we aan een feedbackcultuur in het onderwijs!

PAUZE /BREAK 14:45 - 15:05

RONDE 6 /SESSION 6 – 15:05-15:45

Maak jezelf niets wijs tijdens het studeren

Gino Camp

Een groot deel van de tijd die we doorbrengen in het onderwijs gaat zitten in zelfstudie. Maar wat doen we eigenlijk als we thuis achter de boeken zitten? Veelgebruikte technieken zijn het opnieuw doorlezen van de stof, tekst markeren en het maken van samenvattingen. Maar hoe effectief zijn de leerstrategieën die we gebruiken eigenlijk? In deze presentatie wordt aan de hand van wetenschappelijk onderzoek duidelijk wat werkt en wat niet werkt als we thuis studeren.

Dyslexie een stoornis! Waar is het bewijs?

Prof. dr. Anna M.T. Bosman

De ene leerling leert ogenschijnlijk moeiteloos lezen en spellen, terwijl dit voor een andere leerling een moeizame onderneming is die veel oefening vraagt. In mijn lezing stel ik de vraag of de wetenschap een betrouwbaar onderscheid kan maken tussen 'gewone' zwakke lezers/spellers en lezers/spellers die zwak lezen en/of spellen als gevolg van een stoornis. De stoornis die dyslexie wordt genoemd.

Dual Coding with Teachers - Part 2

Oliver Caviglioli

There are two major reasons why dual coding works in the classroom. One it addresses the problem of the vanishing words in teacher explanations, and, two, it offers an easier route to understanding meaning than words alone. We will both experience what this feels like, as well as learn the research behind these situations. Then, a solution. I will teach the participants a topic that is unfamiliar to them such that they will demonstrate perfect recall by virtue of a sequence of activities based around peer explanation and embodied cognition.

Close Reading: het versterken van het begrip luisteren en lezen

Liz Bunte

Close Reading is een verdiepende manier van begrijpend lezen waarbij de inhoud van een complexe tekst centraal staat en kinderen op een actieve manier aan de slag gaan met de tekst. In drie sessie wordt steeds een diepere laag van de tekst bereikt en daarmee ook dieper tekstbegrip bij leerlingen. In de workshop wordt een theoretische onderbouwing gegeven voor de opkomst van Close Reading en een voorbeeld gegeven van Close Reading in de praktijk. In de workshop ervaart u zelf de drie sessies van de Close Reading aanpak met een tekst. U krijgt praktische voorbeelden, zodat u een beeld krijgt hoe Close Reading er in de praktijk uitziet.

244

A

Weten wat werkt? Het NRO helpt!

Jelle Kaldewaij en Stef Severt

Je bent bezig met de voorbereiding van je lessen, en je wilt weten of een methode wel bewezen effectief is. Je wilt wat meer weten over hoe je een bepaald leerprobleem kunt aanpakken. Of je wilt kennisnemen van de ervaringen van andere leraren die een bepaalde didactiek hebben toegepast. Hoe kom je snel aan betrouwbare kennis hierover?

Het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) heeft de afgelopen jaren verschillende instrumenten ontwikkeld om leraren te helpen in hun vak. Als onderzoeksfinancier geeft het NRO sturing aan waar onderzoek naar wordt gedaan. En het probeert wetenschap, praktijk en beleid meer met elkaar te verbinden.

In deze sessie worden instrumenten om aan bruikbare kennis te komen belicht, worden nieuwe ontwikkelingen op dit vlak geschetst, en is ruimte voor enige discussie over hoe de onderwijswetenschap en de onderwijspraktijk meer kunnen profiteren van elkaars kennis.

Kijk ook eens op www.nro.nl!

Tags: Hulp bij onderzoek

245

PO

Leesbegrip meten op een andere wijze

Femke Scheltinga en Jos Keuning

Om passend begrijpend leesonderwijs te bieden, moet je naast het leesniveau ook weten hoe leerlingen lezen en welke deelvaardigheden het leesproces ondersteunen dan wel belemmeren. Begrijpend leestoetsen geven die informatie meestal niet. In een praktijkgericht NRO-project is met de onderwijspraktijk een lessenserie, een professionaliseringsmodule en een prototype toets ontwikkeld om leesleertrajecten te plannen én evalueren in de midden- en bovenbouw van het basisonderwijs. Met verschillende pilots is een prototype toets ontwikkeld, waarmee leerkrachten zicht krijgen op een aantal deelvaardigheden die een rol spelen bij begrijpend lezen. De toetsuitkomsten worden in leesprofielen gepresenteerd aan de leerkracht die vervolgens hierop aan kan sluiten in de les. De prototype toets en de lessenserie zijn door leerkrachten in de praktijk geëvalueerd en op effectiviteit beoordeeld. In deze presentatie lichten we de ontwikkeling van het onderzoek naar de toets en de lespraktijk toe.

Tags: Toetsen

D4

A

Onderzoek gaat om houding, niet om resultaat

Jan Bransen

Dit wordt een wetenschapsfilosofische bijdrage over de betekenis voor het onderwijs van het inzicht dat cognitie een gesitueerde en belichaamde biologische functie is. Ik zal inzoomen op een onderscheid tussen twee manieren om onderzoek en praktijk dicht bij elkaar te brengen: (1) het overdragen van wetenschappelijke bevindingen zodat die toepasbaar gemaakt kunnen worden; en (2) het stimuleren van een onderzoekende houding in de onderwijspraktijk. Ik zal betogen dat de eerste manier ondeugdelijk is, en daarbij zal ik gebruik maken van zowel conceptuele als historische argumenten.

335

PO

Gebruik maken van de buitenschoolse kennisbronnen van leerlingen

Judith 't Gilde, Monique Volman en Louise Verhoef

Veel leerlingen ervaren een discontinuïteit tussen thuis en school. De theorie over 'buitenschoolse kennisbronnen' gaat over de kennis en ervaringen die leerlingen buiten school op doen, bijvoorbeeld via media, moskee of sportclub. Met dertien leerkrachten van verschillende basisscholen in Amsterdam hebben we gewerkt aan manieren om zulke kennis(bronnen) van leerlingen te signaleren en er in hun lessen gebruik van te maken. Ook onderzochten we de effecten hiervan op individuele leerlingen en de groep. We namen vragenlijsten af bij leerlingen en hielden interviews met leerkrachten en leerkrachten. Leerkrachten hielden tevens een logboek bij. In deze interactieve presentatie belichten we kort de theorie over buitenschoolse kennisbronnen, en bespreken we een aantal praktijkvoorbeelden uit ons onderzoek. Ook gaan we in op de vraag of en hoe het welzijn en de burgerschapscompetenties van leerlingen tijdens het project verbeterden, en wat er veranderde in het sociale netwerk in de klas.

Tags: diversiteit

344

PO

Effectief rekenonderwijs plaatst de "kracht" terug in leerkracht.

Stefan De Clerck

In deze sessie bekijken we hoe de leerkracht rekenonderwijs effectiever maakt en leerwinst vergroot door in te zetten op een aantal zaken: een duidelijk lesplan met heldere doelen, geleidelijk overdragen van verantwoordelijkheid, dagdagelijks automatiseren en kennis over hoe je alle rekenaars doet groeien. De leerkracht brengt als expert de nieuwe leerstof aan en begeleidt de leerlingen tot ze in staat zijn om deze leerstof zelfstandig te verwerken.

We vertrekken vanuit het boek "Effectief Rekenonderwijs op de basisschool" en koppelen theorie aan ervaringen uit de eigen klaspraktijk.

345

VO

Formatieve evaluatie en de waarden die docenten daarbij hoog houden

Thijmen van Alphen

Tijdens deze presentatie bespreken we de relatie tussen de waarden (values) uit de Expectancy-Value theory (Eccles en Wigfield, 2002) en hun invloed op de toepassing van formatieve evaluatie. Waarden (plezierbeleving, gebruikersnut en gevoel van competentie) spelen mogelijk een belangrijke rol in de keuzes die mensen maken om zich in te zetten voor een activiteit.

Binnen de schoolse context bespreken we wat deze waarden voor docenten kunnen zijn en hoe die de houding van docenten vormen. Vervolgens behandelen we de tot nu toe onbenoemde 'kosten' die verbonden zijn aan het uitvoeren van een taak. Tot slot kijken wij naar de bestaande vooroordelen over formatieve evaluatie om een licht te schijnen op het ontstaan van de waarden hieromtrent. Deelnemers worden gevraagd actief mee te denken en discussiëren tijdens de presentatie.

RONDE 7 /SESSION 7 – 15:55-16:35

AULA

VO

Nieuwe leerstof verwerven op een effectieve, efficiënte en succesgenerende manier.

Kristel Vanhoyweghen

Het vraagt heel wat didactisch inzicht en handelen om je leerlingen nieuwe kennis en vaardigheden aan te leren (en te laten onthouden). Zo zal je o.a. relevante voorkennis activeren (bouwsteen 1), heldere, gestructureerde en uitdagende instructie geven (bouwsteen 2) en zorgen voor een diepe en actieve verwerking (bouwsteen 5).

Maar waarom zijn net die principes zo effectief? En hoe pak je dit concreet aan zodat je leerlingen effectief, efficiënt en met voldoening bijleren en onthouden? In deze presentatie bespreken we kort de wetenschappelijke achtergronden, en kijken hoofdzakelijk naar wat ze kunnen betekenen voor ieders klaspraktijk.

144

A

De kwaliteit van een schoolidentiteit verbeteren

Karel Hermans

Elke school vertelt zijn verhaal op voorlichtingen om nieuwe leerlingen te winnen. Vaak zit er spanning in die verhalen met dat wat medewerkers en leerlingen in school, in het bijzonder tijdens lessen, meemaken. Die spanning vertelt iets over de kwaliteit van de schoolidentiteit. Hoe kan je de kwaliteit van je identiteit verbeteren?

In deze workshop ervaren deelnemers hoe je identiteit kunt vangen door het uitvoeren van een paar opdrachten. Opdrachten die uitgevoerd worden in de dagelijkse gang van zaken op een school, in en buiten de les. Aan de hand van de leergeschiedenis van de school van de presentator gaan deelnemers met elkaar in gesprek over de kwaliteit van de identiteit van die school.

Deelnemers nemen op deze praktische wijze kennis met het onderzoek 'De kwaliteit van een dalton identiteit verbeteren' en worden in de gelegenheid gesteld om met eenvoudige interventies zelf op hun school aan de slag te gaan om de kwaliteit van hun schoolidentiteit te verbeteren.

De expert-leraar

Eva Naaijken

Leraren zijn, zoals Hattie het omschrijft, 'de hoofdrolspelers in het onderwijsproces' en met name expert-leraren kunnen voor de leerlingen op school het verschil maken. Binnen een school met een professionele cultuur is de kans groter dat leraren een rol kunnen spelen bij het verder verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. Bovendien hebben leraren binnen deze scholen de mogelijkheid een leidende rol op zich te nemen.

Tags: Professionele ontwikkeling

De beperkte blik van de directe instructie

Wim van de Hulst

Pleidooien voor het door 'directe instructie' aanbieden van kennis, in plaats van het trainen van vaardigheden, mogen zich in een toenemende belangstelling verheugen. [Zie bijv. de boeken "Op de schouders van reuzen" en "Wijze lessen" en veel onderwijsblogs.] Terecht. Het zijn goed onderbouwde ideeën die snel en goed in de klas toe te passen zijn. Niets mis mee. Waar ik moeite mee heb is dat niet alleen de kwaliteit van de eigen ideeën benadrukt wordt, maar dat vaak tegelijkertijd andere visies al snel weggezet worden als "ideologieën" en dat andere onderzoekers soms zelfs gediskwalificeerd worden als "eduquacks".

Ook op deze editie van ResearchED zijn er veel sessies die de boodschap van de directe instructie uitdragen. Als tegenwicht, en vooral ook om het debat te stimuleren, wil ik ingaan op de beperkte blik van deze visie. Ik zal daarbij veelal refereren aan mijn eigen vak, wiskunde, maar ik hoop dat mijn presentatie ook voor andere leraren interessant (en prikkelend) zal zijn.

Breinvij

Pieter Tijtgat

In deze lezing staan we stil bij de rol die neurowetenschappen kan betekenen bij het verschaffen van inzichten over hoe een leerproces tot stand komt. We willen enerzijds laten ervaren dat het brein voortdurend verandert, anderzijds willen we inzicht geven in het nut van bepaalde leerprincipes. Waarom moeten we herhalen? Wat gebeurt er dan in het brein? Waarom moeten we sommige zaken heel veel oefenen of waarom moeten we leerstof op verschillende manieren verwerken? Welk effect hebben emoties op het leren?

Daarnaast willen we tonen hoe de manier waarop iemand naar zichzelf en zijn capaciteiten kijkt, namelijk over welke mindset iemand beschikt, bepalend is voor zijn leervermogen. De mindset geeft aan of een persoon gelooft dat hij kan groeien of niet. Gelooft hij dat zijn mogelijkheden, leervermogen kan groeien (groeimindset) of ligt dit vast (statische mindset)?

Tenslotte bekijken we hoe we ons kunnen beschermen tegen bepaalde neuromythes die leven in het onderwijs.

Tags: Onderwijsmythes

De docent aan zet

Michel Freriks, Yaëlle van de Stolpe

Tijdens deze presentatie staat het evidence-informed werken centraal. Aan de hand van een praktijkcasus laten we zien hoe een groep docenten, uit een leerteam, tot een evidence-informed interventie in de school is gekomen. Daarnaast laten we zien hoe onderzoek doen naar de eigen praktijk ingericht kan worden doormiddel van het functioneren als een professionele leergemeenschap. Welke vragen stellen docenten in een professionele leergemeenschap zichzelf? Hoe werkt (literatuur) onderzoek in de eigen praktijk? Waar haal je als docent de tijd en de kennis vandaan om dit goed uit te kunnen voeren?

335

Closing the Gap: How research can help us to understand the relationship between teaching and learning.

Jan Tishauser

Teachers will be reluctant to engage in educational research that does not answer the questions they encounter in their daily practice. Teachers become experts on the basis of their own experience and reflection. This means that research must be able to add something that does not come from experience and reflection. Ultimately, educational research should tell us what the relationship is between how we teach and what our students learn. In 2004, the year of his death, Graham Nuthall wrote a comprehensive, critical review of the state of educational research. He described a research practice that can effectively contribute to the teaching practice. In this session, Jan Tishauser will reflect on these ideal research practices on the basis of our current reality and will explore with you what we can do to further bridge the gap between research and practice.

38

344

Differentiatie in het PO

Cindy Smienk-Otten

De Universiteit van Twente heeft onderzoek verricht naar het differentiëren door leerkrachten. Het doel van dit onderzoek was het in kaart brengen wat goed differentiëren omvat: wat doet de leerkracht die goed is in differentiëren, welke keuzes worden gemaakt, op basis van welke denkprocessen? Uit resultaten van de cognitieve taakanalyse blijkt dat (beredeneerde) keuzes die de leerkracht maakt essentieel zijn. Differentiëren vindt plaats in vier fasen die niet los van elkaar gezien kunnen worden: de periodevoorbereiding, de lesvoorbereiding, de les uitvoering en na afloop van die les het evalueren. Binnen elke fase zetten leraren verschillende vaardigheden in om hun onderwijs optimaal af te stemmen op verschillen tussen hun leerlingen. Binnen de presentatie zal er kennis gemaakt worden met deze vier fasen en de hierbij te onderscheiden vijf onderliggende principes.

(In samenwerking met Marieke van Geel & Trynke Keuning, Universiteit Twente)

SPREKERS /SPEAKERS

Drs. Edith Alkema

Revis Lyceum Doorn

Edith Alkema is docent biologie en wetenschapsoriëntatie op het Revis Lyceum Doorn. Naast lesgeven doet

zij dankzij een promotiebeurs van het CVOG onderzoek naar de transitie "van papier naar scherm: het verbeteren van argumentatief synthese schrijven in 4-vwo bij niet-taalvakken." Dit onderzoek vindt plaats aan de Universiteit van Amsterdam binnen het Onderzoeksteam Taal, literatuur- en kunstonderwijs, zie www.rtle.nl.

Thijmen van Alphen

PhD-candidate, Universiteit van Amsterdam

Thijmen van Alphen is promovendus aan de Universiteit van Amsterdam -

Department of Child Development and Education.

Hij studeerde onderwijswetenschappen (specialisatie: structural equation modelling in de onderwijswetenschappen) aan de Open Universiteit. Het onderwerp van zijn huidige promotieonderzoek is motivatie, in het bijzonder de relatie tussen stressperceptie, veerkracht, tijdsperspectief en zelfregulerend leren van docenten.

Naast activiteiten in onderzoek en onderwijs werkt hij mee aan de ontwikkeling van diverse digitale leermiddelen om actief en speels leren onder leerlingen te stimuleren.

David van Alten

Promoverend docent, Universiteit Utrecht / Cals College

David van Alten werkt sinds 2015 als PromoDoc, waarbij promotieonderzoek

aan de Universiteit Utrecht combineert met een baan als docent geschiedenis op het Cals College. Zijn promotieonderzoek gaat over het toepassen en de effecten van flipping the classroom in het (voortgezet) onderwijs.

[@davidvanalten](https://twitter.com/davidvanalten)

Tom Bennett

founder, researchED

Tom Bennett is the founder of researchED, a grass-roots organisation that raises research

literacy in education. Since 2013 researchED has visited three continents and six countries, attracting thousands of followers. In 2015 he became the UK government's school 'Behaviour Czar', advising on behaviour policy. He has written four books about teacher training, and in 2015 he was long listed as one of the world's top teachers in the GEMS Global Teacher Prize. In the same year he made the Huffington Post's 'Top Ten Global Bloggers' list. His online resources have been viewed over 1,200,000 times.

[@tombennett71](https://twitter.com/tombennett71) <http://behaviourguru.blogspot.co.uk>

Sarah Bergsen

Adviseur, Mastery Learning

Sarah Bergsen is onderwijskundig trainer en adviseur bij Mastery Learning.

Suzanne Bogaerds-Hazenberg

PhD, Universiteit Utrecht

Suzanne Bogaerds-Hazenberg is als promovenda verbonden aan de Universiteit Utrecht. In haar onderzoek

naar begrijpend lezen in het basisonderwijs probeert ze inzichten vanuit onderwijskunde en taalwetenschap met elkaar te verweven. Suzannes onderzoek richt zich in het bijzonder op de vraag of onderwijs over tekststructuur leerlingen kan helpen om teksten beter te begrijpen. Hiervoor ontwikkelde zij samen met een groep basisschoolleerkrachten een lessenserie waarin ook modeling en samenwerkend leren een grote rol spelen.

39

Christian Bokhove

Associate Professor, University of Southampton

Christian Bokhove was 14 jaar een wiskunde- en informaticadocent aan een VO-school in Nederland, totdat hij een aanstelling kreeg aan de Universiteit van Southampton. Hij is nu Associate Professor in Mathematics Education en doet onderzoek op het gebied van wiskundeonderwijs en onderzoeksmethoden.

🐦 @cbokhove 🌐 <http://www.bokhove.net>

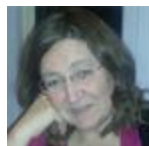

Anne van den Bos

Docent, Hogeschool Leiden

Anne van den Bos is als docent verbonden aan de opleiding Commerciële Economie van de Hogeschool Leiden waar ze lesgeeft in Engels schrijf- en spreekvaardigheid. Daarnaast begeleidt ze studentenprojecten en is ze lid van de toetscommissie. In 2018 heeft Anne haar bul ontvangen van de opleiding onderwijswetenschappen aan de Open Universiteit. Haar afstudeeronderzoek naar anonimiteit in het online peer feedback proces, uitgevoerd onder haar eigen studenten bij lessen Engels schrijfvaardigheid, bleek relevant en actueel.

Enthousiast geworden door de resultaten, zetten Anne en Nynke dit schooljaar een nieuw onderzoek op naar de effecten van online peer feedback.

Prof. dr. Anna M.T. Bosman

Radboud Universiteit, Nijmegen

Anna M.T. Bosman is hoogleraar pedagogiek bij het Behavioural Science Institute van de Radboud Universiteit en directeur van het onderwijsinstituut Pedagogische Wetenschappen en Onderwijswetenschappen in Nijmegen. In 2018 startte zij de eerste volledig universitaire 3-jarige bacheloroopleiding tot leerkracht basisonderwijs. Haar expertise is leren lezen en spellen en effectieve spellinginstructiemethoden.

🐦 @ambosman

Jan Bransen

Hoogleraar filosofie van de gedragswetenschappen, Radboud Universiteit

Jan Bransen is sinds 2002 hoogleraar Filosofie van de gedragswetenschappen aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Hij heeft uitgebreid in het Engels gepubliceerd over kwesties als autonomie, persoonlijke identiteit, zelfkennis, liefde en praktische rationaliteit. De laatste jaren heeft hij zijn aandacht verlegd en sindsdien schrijft hij voornamelijk in het Nederlands en voor een breder publiek. Met *Laat je niets wijsmaken*. Over de macht van experts en de kracht van gezond verstand won hij in 2014 de Socrates wisselbeker voor het beste filosofieboek. Begin 2019 verscheen *Gevormd of vervormd?* Een pleidooi voor ander onderwijs.

🐦 @janbransen 🌐 www.pleidooivooranderonderwijs.nl

Linda van den Bergh

Lector, Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg

Linda van den Bergh startte haar loopbaan als leerkracht basisonderwijs. Naast haar werk studeerde zij orthopedagogiek en volgde de research master behavioral sciences. Hier deed zij onderzoek naar de relatie tussen de houding van leraren ten opzichte van mensen met een migratieachtergrond, hun verwachtingen van deze leerlingen en leerprestaties. Linda promoveerde op haar onderzoek naar professionalisering van leraren op het gebied van feedback tijdens actief leren. Zij vertaalde haar proefschrift in een praktisch lesboek en website voor (aanstaande) leraren. Hiermee won zij in 2015 de NRO-VOR praktijkprijs. Inmiddels is zij lector waarden van diversiteit bij Fontys OSO.

Pedro De Bruyckere

Pedagoog/Postdoctoraal onderzoeker, Arteveldehogeschool/Universiteit Leiden

Pedro De Bruyckere (PhD, 1974) is verbonden aan de Arteveldehogeschool in Gent en de Universiteit Leiden. Hij schreef onder andere (mee)

Jongens zijn Slimmer dan Meisjes, Klaskit en Juffen zijn Toffer dan Meesters. Hij blogt op xyofeinstein.be en TheEconomyOfMeaning.com.

🐦 @thebandb 🌐 xyofeinstein.be

Afke Bunscoeke

Tref Onderwijs / Diataal

Afke heeft in 2014 de Universitaire Pabo afgerond in Groningen en deed daarna de Master Onderwijskunde.

Momenteel is zij werkzaam als leerkracht in het basisonderwijs bij CKC Drenthe. Ze geeft daar les aan de plusgroep voor cognitief getalenteerde leerlingen. Daarnaast werkt ze als onderwijsadviseur bij een uitgeverij voor digitale toetsen en is beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit bij een scholenbestuur.

Liz Bunte

Onderwijsadviseur taal en lezen, Expertis

Ontwikkelingen in het onderwijs hebben mij altijd geïnspireerd.

Dit is de reden dat ik naast de pabo ook de master onderwijskunde heb afgerond. Destijds heb ik onderzoek gedaan naar begrijpend leesonderwijs en instructie in het po. In het basisonderwijs heb ik, vanuit verschillende functies, onder andere gewerkt met thematisch onderwijs (IPC), Close Reading, TPO en formatieve evaluatie. Zelf heb ik als leerkracht gezien en ervaren hoe Close Reading begrijpend lezen leuk, betekenisvol en ontzettend leerzaam maakt voor leerlingen. Deze kennis deel ik graag vanuit mijn functie als onderwijsadviseur bij Expertis.

🐦 @LizBunte

Gino Camp

Universitair hoofddocent, Open Universiteit

Gino Camp is universitair hoofddocent bij de Open Universiteit en doet

onderzoek naar effectief leren en doceren. Hij is gepromoveerd in de cognitieve psychologie en vertaalt

dit onderzoek naar toepassingen die het leren en doceren kunnen ondersteunen. In 2010 ontving hij de Onderwijsprijs van de Erasmus Universiteit Rotterdam en in 2018 een Comenius Teaching Fellowship, waarmee een online tool voor effectief studeren werd ontwikkeld.

🐦 @camp_gino

Oliver Caviglioli

Information Designer

Oliver was a special school head teacher for a decade before becoming a trainer and author. During his

decades in special schools he learned the behavioural analysis taught by educational psychologists and used the design education he received at home from his architect father, to create a range of visual teaching strategies. He has continued this pursuit by becoming an information designer and helping authors gain a wider readership through illustration and book design. His own book – *Dual Coding With Teachers* – was praised by professor Paul Kirschner as being "a monumental work". It's certainly different and represents his quest to 'magazinify' educational books.

🐦 @olicav 🌐 <http://www.olicav.com/>

Stefan De Clerck

Docent, Tenz

Stefan was 18 jaar werkzaam in de basisschool. Twee jaar geleden studeerde hij af als master

Opleidings- en Onderwijswetenschappen. Dit was het moment om het lesgeven achter zich te laten en op een andere manier met onderwijs bezig te zijn. Nu reist hij als gecertificeerd trainer Effectief Rekenonderwijs en Close Reading door Vlaanderen om scholen en individuele leerkrachten te ondersteunen. Daarnaast is hij stafmedewerker pedagogiek bij Studio Globo, een ngo voor ontwikkelingsamenwerking die zich specialiseert in ontwikkelingseducatie.

🐦 @declerck_stefan

Jos Cöp*Onderwijskundige en schoolleider*

Jos Cöp is onderwijskundige, schoolleider, adviseur, ontwikkelaar en spreker. Eerder was hij leerkracht

basisonderwijs, schoolbegeleider, ict-adviseur en leermiddelenontwikkelaar. Hij houdt zich al meer dan 25 jaar bezig met de verbetering van het taal- en leesonderwijs. Daarnaast is hij mateloos geïnteresseerd in alles wat te maken heeft met leren, organiseren en innoveren. Jos publiceert regelmatig in vooraanstaande onderwijsbladen en op websites. Verder is hij regelmatig spreker op onderwijs-evenementen. In de sociale media vindt u hem onder meer op LinkedIn en Twitter. Verder is hij actief met een eigen blog en een wekelijkse nieuwsselectie, waarin hij nieuwe ontwikkelingen graag met u deelt.

🐦 @joscop 📡 www.leertijd.nl

Kim Cordewener*Opleidingscoördinator PWPO, Radboud Universiteit Nijmegen*

Kim A. H. Cordewener is opleidingscoördinator van

Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs (PWPO), de eerste volledig universitaire lerarenopleiding aan de Radboud Universiteit. Haar expertise is leren lezen en spellen en effectieve instructiemethoden.

David Didau

The author of several books on education, David Didau is a prominent and often provocative commentator on social media. David taught in English

schools for 15 years before becoming a full-time writer, speaker and consultant. His blog, The Learning Spy, is one of the most influential education blogs in the UK, and he has written a series of books that challenge our assumptions such as, What If Everything You Knew About Education Was Wrong?, What Every Teacher Needs To Know About Psychology and Making Kids Cleverer.

🐦 @DavidDidau 📡 www.learningspy.co.uk

Karin Diemel*Hogeschooldocent - senior onderzoeker, Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg*

Karin Diemel is werkzaam als hogeschool docent en onderzoeker bij Fontys OSO, een opleidingsinstituut dat met de master EN (Educational Needs) gericht is op professionalisering van onderwijsprofessionals. Karin is haar loopbaan begonnen als leerkracht in het speciaal basisonderwijs. In deze periode heeft zij naast haar werk een doctoraalstudie orthopedagogiek afgerond met een onderzoek naar de omgang van ouders met pubers die internaliserend en externaliserend gedrag laten zien. Na afronding van een internationale Educational Master, waarin de focus lag op het handelen van leraren, is zij in 2019 gepromoveerd op haar onderzoek naar pedagogische sensitiviteit in het onderwijs.

Marita Eskes*Master EN, Expertis Onderwijsadviseurs*

Marita Eskes werkt als senior onderwijsadviseur primair onderwijs

op het gebied van taal-/lezen en didactisch handelen. Zij heeft jaren gewerkt in het primair onderwijs als leerkracht, leescoördinator en Remedial Teacher. Hierdoor weet zij de theorie als geen ander in de praktijk te brengen als het gaat om het realiseren van kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen.

🐦 @maritaeskes

📡 https://expertis.nl/adviseur/marita-eskes/

Jacqueline Evers-Vermeul*Universitair docent, Universiteit Utrecht*

Dr. Jacqueline Evers-Vermeul werkt als universitair docent bij het

Departement Talen, Literatuur en Communicatie aan de Universiteit Utrecht. Zij doet binnen het Utrechts Instituut voor Linguïstiek OTS onderzoek naar taal- en geletterdheidontwikkeling en de rol die teksten daarin spelen: welke kenmerken maken een tekst of toetsvraag lastig te begrijpen, hoe komt dat en wat betekent dit voor de onderwijspraktijk?

Michel Freriks*Onderwijsadviseur, Academica Business College*

Michel Freriks (MSc en MEd) is als docent, onderzoekers, adviseur en

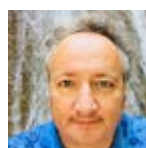
trainer actief geweest. Tijdens zijn masterstudie verdiepte hij zich in de cognitieve neurowetenschappen. Daarna haalde hij cum laude zijn eerstegraads bevoegdheid als biologiedocent. Tegenwoordig ligt zijn focus op de professionele ontwikkeling van docenten en hoe zij wetenschappelijke inzichten over leren en didactiek kunnen gebruiken om het beste uit hun leerlingen te halen. Hij is expert op gebied van onderzoek doen in school met behulp van de DATATEAM® methode en Lesson Study. Daarnaast traint hij groepen docenten tot teacher-leaders en begeleidt hij de ontwikkeling tot een professionele leergemeenschap.

🐦 @m_freriks

Judith 't Gilde*MSc, Universiteit van Amsterdam*

Ik doe en heb onderzoek gedaan op het gebied van diversiteit, passend onderwijs en professionalisering

van leerkrachten in Oostenrijk en Nederland. Met name het samenbrengen van de theorie en praktijk vind ik erg belangrijk, dit vind ik ook bijzonder en interessant aan het onderzoek over buitenschoolse kennisbronnen, waar we nauw samenwerken met de praktijk.

Karel Hermans*Afdelingsleider, Almeerse Scholengroep (ASG)*

Als docent Natuurkunde gestart op een Middenschool. Naast

coördinerende rollen in het onderwijs heb ik als trainer bij het voormalige APS gewerkt. Op het Helen Parkhurst, Daltonschool voor mavo-havo-vwo te Almere heb ik als afdelingsleider ervaring opgedaan in het onderwijsmanagement.

In het bestuur van TheCrowd en de iScholengroep heb ik mij bemoeid met de autonome professionalisering van docenten.

Mijn ervaring met onderwijsmanagement heb ik in de periode 2015 - 2018 onderbouwd met een Masters of Arts bij de NSO-CNA oa met een onderzoek naar de kwaliteit van schoolidentiteit.

🐦 @betakarel 📡 blog.karelhermans.com

Felienne Hermans*Universitair Hoofddocent, Universiteit Leiden*

Felienne is universitair hoofddocent bij het Leiden Institute of Advanced

Computer Science (LIACS) van de Universiteit van Leiden, waar ze de PERL-groep leidt die onderzoek doet naar programmeren voor iedereen. Naast haar werkzaamheden aan de universiteit geeft ze een ochtend per week les op een middelbare school in Rotterdam.

Felienne is hosts van de SE-radio podcast, een van de populairste podcasts over software ontwikkeling en schrijft columns voor AG Connect en de Ingenieur.

🐦 @felienne 📡 felienne.com

Casper Hulshof*Docent, Universiteit Utrecht*

Casper Hulshof is docent aan de opleiding Onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht. Hij

verzorgt onder andere onderwijs op het gebied van onderwijspsychologie, assessment, wetenschapsfilosofie en geschiedenis van het onderwijs. Verbinding met de actualiteit en humor zijn voor hem belangrijke elementen die onderwijs onderscheidend maken. Daarnaast is hij via verschillende sociale media actief deelnemer aan discussies over onderwijswesties. Zijn doel is om de verbinding tussen theorie en praktijk te verstevigen, om het onderwijsveld daarvan te laten profiteren.

Casper Hulshof teaches at the department of Educational Sciences at the University of Utrecht, researches educational research and specializes in educational 'myths.'

🐦 @casperhuls 📡 onderwijskunde.blogspot.com

Wim van de Hulst
leraar

Ik ben ruim 35 jaar werkzaam in het voortgezet onderwijs (vooral vwo en havo), sinds midden jaren '90 als leraar wiskunde. De laatste jaren heb ik wat 'afstand' genomen en doe ik vooral invalwerk (op reguliere basis, niet als zzp-er of als 'dure' uitzendkracht).

De laatste 10 jaar ben geïnteresseerd geraakt in onderzoek. Maar niet om het zelf ook te gaan doen! Integendeel: Ik verbaas me er juist over hoe veel onderzoek er al is. En waar in de praktijk dan vaak niet of nauwelijks iets mee gedaan wordt... Het bestuderen van deze rare kloof tussen onderzoek en onderwijspraktijk doe ik o.a. door het bezoeken van (internationale) onderzoeks-conferenties. Zo is een soort persoonlijk onderzoeksproject ontstaan.

Jeroen Janssen
Universitair hoofddocent, Universiteit Utrecht

Jeroen Janssen is docent aan de opleiding Onderwijswetenschappen en de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs (ALPO) van de Universiteit Utrecht. Zijn expertise als docent en onderzoeker ligt op het terrein van samenwerkend leren, onderwijstechnologie, instructional design en onderwijspsychologie.

Prof. Dr. Jelle Jolles
Vrije Universiteit Amsterdam en NeuroPsy

Jelle Jolles is hoogleraar Neuropsychologie e.m. aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Universiteit Maastricht. Hij is specialist op het gebied van leren en geheugen en was vele jaren verantwoordelijk voor een leerpoli voor jeugdigen. Hij leidde een groot onderzoeksprogramma op het domein van de cognitieve ontwikkeling, het leren en de executieve functies. In dat kader hebben hij en zijn promovendi veel toegepast onderzoek uitgevoerd in de praktijksetting van het onderwijs. Jolles is actief pleitbezorger voor een intensieve dialoog tussen

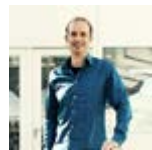
wetenschap en onderwijspraktijk. Hij is auteur van de bestseller 'Het tienerbrein'.
Nadere info: www.jellejolles.nl

@jellejolles www.jellejolles.nl

Jelle Kaldewaij
directeur, NRO

Jelle Kaldewaij in sinds 2012 directeur van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsresearch (NRO). Daarvoor was hij onder andere bestuurder van het openbaar voortgezet onderwijs in Utrecht, hoofdinspecteur voortgezet onderwijs, directeur van de faculteit Letteren van de Universiteit Leiden en werkzaam bij verschillende lerarenopleidingen. Hij begon zijn werkzame leven als docent Nederlands.

Jos Keuning
senior onderzoeker, Cito Stichting

Jos Keuning werkt als senior onderzoeker bij Cito. Hij studeerde Toegepaste Onderwijskunde aan de Universiteit Twente. Daarna is hij gaan werken bij het Expertisecentrum Nederlands dat deel uitmaakt van de Radboud Universiteit. Daar heeft hij een adaptieve toets ontwikkeld voor het signaleren van leesproblemen en dyslexie. Daarnaast heeft hij onderzoek gedaan naar lees- en spellingontwikkeling. In zijn functie bij Cito is hij betrokken geweest bij diverse projecten die gericht waren op de ontwikkeling van diagnostische tests voor specifieke doelgroepen, zoals kinderen met een taalstoornis of kinderen met een verstandelijke of lichamelijke beperking.

Mirjam Keyser
Bestuurslid BAB, Signum

Mirjam Keyser is in 2013 afgestudeerd aan de Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs in Nijmegen. Daarna heeft zij haar master Onderwijskunde gehaald. Zij werkt nu als groepsleerkracht op een vernieuwende school.

Paul A. Kirschner
Emeritus hoogleraar onderwijspsychologie en eigenaar kirschner-ED

Paul A. Kirschner (1951) is Emeritus hoogleraar Onderwijspsychologie aan de Open Universiteit (Nederland), eredoctor (doctor honoris causa) aan Oulu University (Finland) en Gastprofessor aan de Thomas More Hogeschool (België). Hij is een internationaal erkende expert op zijn gebied met meer dan 350 wetenschappelijke publicaties alsmede boeken meer gericht op het onderwijs en de docent zoals Op de Schouders van Reuzen en Wijze Lessen: Twaalf Bouwstenen voor Effectieve Didactiek (beiden gratis verkrijgbaar op het web), twee boeken over mythes in het onderwijs Jongens zijn Slimmer dan Meisjes XL en Juffen zijn Toffler dan Meesters. Hij schrijft ook regelmatig columns en blogs voor Didactief.

@P_A_Kirschner

René Kneyber
Docent wiskunde en Phronese: Training en advies

René Kneyber is docent wiskunde, auteur van diverse boeken (zoals Toetsrevolutie), geeft cursussen over klassenmanagement en formatief toetsen, en is kroonlid van de Onderwijsraad.

@rkneyber www.toetsrevolutie.nl

Hilde Kooiker-den Boer
Pabo-docent, Universiteit Utrecht & PhD, HZ University of Applied Sciences

Hilde Kooiker-den Boer is docent Nederlands aan de pabo van HZ University of Applied Sciences in Vlissingen en is als buitenpromovenda verbonden aan de Universiteit Utrecht. In haar onderzoeksproject verkent zij mogelijkheden om taalonderwijs en zaakvakonderwijs (natuur en techniek) te integreren. In deze geïntegreerde lessen wordt enerzijds gewerkt aan kennis over tekststructuur en anderzijds aan vakinhoudelijke leerdoelen. De lessen bevatten zowel functionele lees- en schrijfopdrachten als hands-on activiteiten. Hilde onderzoekt welk

effect dit geïntegreerde aanbod heeft op lees- en schrijfvaardigheden en op inhoudelijke vak kennis.

Hanke Korpershoek
Universitair Hoofddocent, Rijksuniversiteit Groningen

Hanke Korpershoek (1982) volgde de Pabo aan de Hanzehogeschool Groningen en studeerde Onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Momenteel is zij als universitair hoofddocent verbonden aan het GION Onderwijs/Onderzoek instituut van de Rijksuniversiteit Groningen. Zij is programmacoördinator van de Academische Pabo en verzorgt tevens onderwijs voor de Academische Pabo en de Master Onderwijskunde. Haar onderzoek richt zich onder meer op de motivatie, schoolbinding en nieuwsgierigheid van leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs en op talentbenutting en studiekeuzegedrag van leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Aryan van der Leij
em. hoogleraar Orthopedagogiek

Emeritus-hoogleraar Orthopedagogiek Aryan van der Leij (1946) is nog steeds betrokken bij het Research Institute Child Development and Education van de Universiteit van Amsterdam. Zijn onderzoek richt zich op lees- en gedragsproblemen op school, de rol van de leerkracht, diagnostiek, interventies en onderwijsverbetering. In 2016 verscheen zijn boek Dit is dyslexie. Na zijn emeritaat richt hij zich in toenemende mate op de praktijk: preventie van laaggeletterdheid en reductie van dyslexie door kwaliteitsverbetering van het leesonderwijs. Daarnaast houdt hij zich bezig met de moderne maatschappelijke problematiek rond opvoeden en opgroeien. In 2013 verscheen zijn boek De pretparkgeneratie.

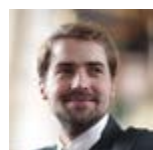
Monique Marveld
hoofdredacteur Didactief, TBU

Didactief is een onafhankelijk onderwijsvakblad dat resultaten van onderwijsresearch toegankelijk maakt voor een breed onderwijspubliek. Alle artikelen

en nog veel meer worden tevens online gepubliceerd op didactiefonline.nl. Didactief werkt samen met Paul Kirschner, Gert Biesta en onderwijswetenschappers aan alle Nederlandse universiteiten en onderzoeksbureaus. Didactief presenteert resultaten van relevant onderwijsonderzoek op thema desgewenst ook op locatie en publiceert gratis downloads <https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> en <https://www.ou.nl/web/wijze-lessen>. Nieuwe bundels met onderwijsonderzoek verschijnen 31 oktober 2019 en 11 januari 2020.

🐦 @DidactiefOnline 📡 <https://didactiefonline.nl/>

Erik Meester

Docent, Radboud Universiteit

Erik Meester is werkzaam als docent en onderwijsontwikkelaar bij de opleiding Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs (PWPO) aan de Radboud Universiteit.

🐦 @Meestertweet 📡 <http://www.e-meester.nl/>

Daniel Muijs

Deputy Director, Ofsted

Daniel Muijs is vice-directeur bij Ofsted, de Engelse onderwijsinspectie, waar hij het onderzoeks- en evaluatieteam leidt. Voordien was hij professor aan de Universiteit van Southampton. Hij is gespecialiseerd in onderzoek over school- en leraareffectiviteit.

🐦 @ProfDanielMuijs

Eva Naaijens

Alan Turingschool

Eva Naaijens is schoolleider van de Alan Turingschool in Amsterdam. Daarvoor was ze negen jaar schoolleider van SBO de Michaelschool. Deze Amerfoortse school werd onder haar leiding driemaal achter elkaar als excellente school beoordeeld.

🐦 @EvaNaaijens

Steven Raaijmakers

Onderzoeker/Onderwijsadviseur, Universiteit Utrecht

Steven Raaijmakers promoveerde in 2018 op het onderwerp zelfgestuurd leren en is werkzaam als adviseur bij Onderwijsadvies & Training (Universiteit Utrecht). In 2019 schreef hij samen met hoogleraar Paul Kirschner en collega Luce Claessens het boek *Op de schouders van Reuzen* waarin 24 wetenschappelijke kernartikelen van de onderwijswetenschappen worden vertaald naar de dagelijkse lespraktijk. Daarnaast zet hij zich graag in voor evidence-informed onderwijs.

🐦 @SRaaijmakers 📡 stevenraaijmakers.blogspot.com

Jörgen van Remoortere

ing. Ashram College

Jörgen staat nu ruim 10 jaar voor de klas als wiskunde docent, momenteel op het Ashram College in Alphen aan den Rijn. Zijn zoektocht naar 'wat is goed onderwijs' begon een aantal jaren geleden met de (mede) oprichting van de facebookgroep 'Actief leren zonder cijfers'. Met de opkomst van van meer evidence-informed werken in het onderwijs probeert hij nu een brug te slaan tussen onderwijzen & leren aan de hand van het combineren van formatief evalueren en onderwijsonderzoek.

🐦 @JvRemoortere 📡 <https://jvreemootere.wordpress.com/>

Ryan Rietman

Student, Radboud Universiteit

Ryan Rietman is student aan de opleiding Pedagogische Wetenschappen van Primair Onderwijs (PWPO) aan de Radboud Universiteit. Hij behoort tot de eerste lichting studenten die begonnen is aan deze eerste volledig universitaire lerarenopleiding.

Martin Ringenaldus

Docent, RGO Middelharnis

Martin Ringenaldus is 2e graads leraar Duits sinds 2004. Hij is oprichter van de Facebook-groepen 'Actief leren

zonder cijfers' en 'Evidence-informed onderwijzen'. Hij heeft bijgedragen aan het boek *Toetsrevolutie*: naar een feedbackcultuur in het voortgezet onderwijs. Hij werkt ruim vier jaar zonder cijfers in 2 en 3 VMBO BBL/KBL en werkt daarbij evidence-informed.

🐦 @bijlesduits

Femke Scheltinga

senior onderzoeker/adviseur, ITTA UvA

Femke Scheltinga studeerde Fonetische Wetenschappen/Algemene Taalwetenschap en is gepromoveerd aan de faculteit Maatschappij en Gedragwetenschappen op onderzoek naar leesproblemen en dyslexie. Ze heeft een aantal jaar gewerkt bij het Expertisecentrum Nederlands, en momenteel bij het ITTA waar ze betrokken is geweest bij verschillend praktijkgericht onderwijsonderzoek op het gebied van taal- en leesonderzoek. Haar interesse gaat vooral uit naar de ontwikkeling van leesvaardigheid en verschillen tussen leerlingen.

Marcel Schmeier

M SEN, Expertis Onderwijsadviseur

Marcel Schmeier is onderwijsadviseur taal en rekenen en heeft ruime ervaring als leerkracht en intern begeleider in het speciaal en regulier basisonderwijs. Hij weet als geen ander de theorie op een inspirerende wijze te vertalen naar de dagelijkse praktijk in de klas: "Werken aan onderwijskwaliteit doe je door het primaire proces te verbeteren: het lesgeven, en dan met name de instructie." Marcel is bekend van de bestsellers 'Expliciete Directe Instructie: tips en technieken voor een goede les' en 'Effectief rekenonderwijs op de basisschool'.

🐦 @Onderwijsgek 📡 www.onderwijsgek.nl

Stef Severt

medewerker kennisbenutting, NRO

Stef Severt werkt sinds 2017 als medewerker kennisbenutting bij het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Hij was

jarenlang werkzaam als dagbladjournalist, onder andere als redacteur onderwijs, onderzoek en innovatie bij het FD. Recentelijk rondde hij de pabo af. Tevens droeg hij als auteur bij aan een vernieuwende onderwijsmethode voor het primair onderwijs.

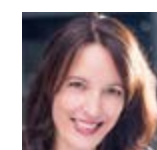

Tom Sherrington

Consultant and Author

Tom was a physics and maths teacher and school leader for 30 years, including 11 as a Headteacher. He is now a consultant supporting schools with professional development programmes and curriculum design and is regular speaker at conferences. He is the author of *The Learning Rainforest* and *Rosenshine's Principles in Action* as well as the popular blog *teacherhead.com*

🐦 @teacherhead 📡 teacherhead.com

Dominique Sluijsmans

Lector, Zuyd Hogeschool

Dominique Sluijsmans is gepromoveerd onderwijskundige. Ze is na een universitaire loopbaan sinds 2007 werkzaam als lector in het hbo. Haar werk richt zich op het versterken van de formatieve functie van toetsing en hoe effectieve didactiek het formatief handelen van docenten kan versterken. Ze is medeauteur van de boeken *Toetsrevolutie* voor het voortgezet en hoger onderwijs en het recente boek *Wijze lessen*.

🐦 @dmasluijsmans 📡 sluijsmans.net

Cindy Smienk-Otten

Onderwijsadviseur, Expertis Onderwijsadviseurs

Cindy Smienk is werkzaam als onderwijsadviseur bij onderwijsadviesbureau Expertis. Na het afronden van de Master Special Educational Needs heeft ze meerdere jaren gewerkt als leerkracht in het (speciaal) basisonderwijs. Cindy heeft o.a. werkzaamheden verricht als trainer en coach binnen het Match-project bij de Universiteit van Twente, een onderzoek waarbij de onderwijspraktijk als uitgangspunt is genomen

voor het ontwikkelen van een teamtraining, gericht op het verbeteren van de differentiatievaardigheden en het didactisch handelen van leerkrachten. Door deze samenwerking is ze in staat een mooie koppeling te maken tussen praktijk en theorie.

Gerardo Soto y Koelemeijer
Docent-onderzoeker, Stedelijk Gymnasium Leiden

Gerardo Soto y Koelemeijer (1975) studeerde wiskunde en

literatuurwetenschap en promoveerde in de wiskunde. Hij is momenteel docent wiskunde aan het Stedelijk Gymnasium Leiden en postdoc. Hij schrijft regelmatig in Euclides en geeft lezingen op congressen over wiskunde en onderwijs. Hij is actief als auteur, zowel fictie als non-fictie. Hij schreef *Armelia* (2006, Nieuw Amsterdam), *De gestolen kinderen* (2013, Nieuw Amsterdam), *Wiskundigen mogen niet huilen* (2015, AUP) en *Wie is er bang voor wiskunde?* (2018, AUP). Eind november verschijnt een nieuwe roman over het onderwijs: *Met iedere regendruppel huilt mijn mislukte leven in de natuur*.

[@SotoyKoel](#) www.uitgeverijanabasis.nl

Alex Steenbreker
Eigenaar, Dawning

Alex Steenbreker (1996, Enschede) doorliep een hobbelige schoolcarrière, die haar interesse wekte in effectief onderwijs, geestelijke gezondheid en jongerenwelzijn. In 2016 richtte ze de website *Leerpunt ADD* op, gericht op volwassenen met AD(H)D, om hen te voorzien van informatie die een voorwaarde vormt om in het dagelijkse leven succesvol te zijn. Eind 2019 rondde zij in Groningen haar BSc in de gedrag- en neurobiologie af en startte zij *Dawning*.

[@AlexSteenbreker](#) leerpuntadd.nl, dawning.nl

Yaëlle van de Stolpe
Leerkracht/Leerteam voorzitter, Drie Koningen School

Yaëlle van de Stolpe is 14 jaar werkzaam als leerkracht in het

basisonderwijs en sinds 1,5 jaar leerteamvoorzitter en werkzaam op De Driekoningenschool in De Meern. Voorheen werkzaam als curriculumontwikkelaar voor de Brede School Academie in Utrecht ontwikkelt Yaëlle nu samen met een tiental andere leerkrachten een nieuw kenniscurriculum voor het basisonderwijs. Zij is vooral geïnteresseerd in het vergroten van de didactische en pedagogische kwaliteit van leerkrachten op basis van wetenschappelijk onderzoek.

Tim Surma
Onderzoeksmanager Expertisecentrum voor Effectief Leren, Thomas More Hogeschool België

Tim heeft ruime ervaring in het voortgezet onderwijs en lerarenopleiding, doet promotieonderzoek naar effectieve leerstrategieën en is research manager bij het expertisecentrum voor Effectief Leren (ExCEL) van Thomas More hogeschool in België.

[@timsurma](#)

Pieter Tijtgat
verantwoordelijke onderzoeksgroep Onderwijs, Odisee hogeschool

Pieter Tijtgat is doctor in de Lichamelijke Opvoeding. Hij

werkt als onderzoeksverantwoordelijke van de onderzoeksgroep onderwijs aan de hogeschool Odisee waar hij docenten uit de lerarenopleiding ondersteunt bij het uitvoeren van onderzoekstaken. Hij is ook coördinator wetenschapscommunicatie voor Odisee. Onderzoeksmatig richt hij zich tot het vertalen van wetenschappelijke inzichten naar de praktijk, onder andere rond de rol die neurowetenschappen kan spelen in het onderwijs

[@PieterTijtgat](#)

Jan Tishauser
Programma Manager, researchED

Jan Tishauser is sinds 2015 programma manager voor researchED Nederland. Vanuit die functie zet hij zich in om de onderzoekers en leraren

met elkaar in gesprek te brengen met het doel om goed onderzoek zijn weg naar de praktijk te doen vinden.

[@JanTishauser](#)

Kristel Vanhoyweghen
Lerarenopleider, Karel De Grote Hogeschool

Kristel Vanhoyweghen MSc was 20 jaar leraar voortgezet onderwijs. Ze is eveneens Master Onderwijswetenschappen en doceert onderwijskunde en didactiek aan de lerarenopleiding van de Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen. Daarnaast begeleidt ze toekomstige leraren doorheen hun opleiding en stage, en professionaliseert ze collega-docenten van KdG. Ze is een van de auteurs van het boek 'Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek'.

[@krvanhoyweghen](#)

Anne Luc Van der Vegt
Onderzoeker, Oberon

Anne Luc van der Vegt is kennismakelaar bij de Kennisrotonde, een uniek loket voor beantwoording

van vragen uit het onderwijs met kennis uit onderzoek. Hij beantwoordt vragen over onder meer effectiviteit van onderwijs, passend onderwijs en schoolloopbanen. Na zijn studie psychologie is hij werkzaam geweest bij de universiteiten van Utrecht en Leiden. Vervolgens heeft hij onderwijsonderzoek gedaan bij enkele bureaus voor beleidsonderzoek. Sinds 2010 is hij projectleider bij Oberon te Utrecht.

Louise Verhoef
Al bijna 15 jaar werk ik in het Amsterdamse basisonderwijs. Het benutten van verborgen kennisbronnen is voor mij een werkwijze die bijdraagt

aan persoonsvorming en groepsprocessen. Ik denk dat inzet van kennisbronnen samengaat met het ontdekken van en ruimte geven aan talenten van kinderen.

Kees Vernooy
Dr. c.q. lector emeritus, Expertisebureau Effectief Onderwijs
Dr. Kees Vernooy was lector Effectief taal- en leesonderwijs aan de

hogeschool Edith Stein in Hengelo. Eerder werkte hij op verschillende scholen als leraar basisonderwijs en was hij verbonden aan het GEON-project van de Universiteit van Utrecht, de schoolbegeleidingsdienst van Tilburg, het CPS in Amersfoort en Expertis in Hengelo/Amersfoort.

Hij was wetenschappelijk projectleider van diverse leesinterventietrajecten, waarbij tevens onderzoek gedaan werd naar de effectiviteit van die trajecten. Zeer succesvol en effectief waren het BOV-project, het LISBO- en EL2-project voor het speciaal onderwijs en het Enschedese Leesverbetertraject.

Sergej Visser
Trainer / adviseur, Bureau ICE

Sergej Visser was 20 jaar lang docent in het VO (MAVO/HAVO/VWO), waar hij Engels en CKV gaf. Om leerlingen

meer aan het werk te zetten met de taal zelf, ontwikkelde hij met collega's een compleet curriculum voor Engels en CKV in de bovenbouw. Daarbij stond formatief evalueren centraal. Tegenwoordig is Sergej trainer/adviseur bij Bureau ICE. Hij helpt scholen om meer formatief te evalueren, betere toetsen te geven, en helder beleid te vormen rond goed onderwijs en eerlijke toetsing. Zijn werkboek *Informeel Formatief Evalueren in Elke Les* verscheen dit voorjaar.

[@sergej_visser](#)

prof. dr. Monique Volman
Universiteit van Amsterdam

Monique Volman is hoogleraar Onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam. Zij combineert deze

functie met het lidmaatschap van de Onderwijsraad. Daarnaast is zij o.a. lid van de Sociaal-Wetenschappelijke Raad van de KNAW en van de Raad van Toezicht van de SLO en de Openschoolgemeenschap Bijlmer. In haar onderzoek staat de vraag centraal hoe scholen kunnen

bijdragen aan betekenisvol leren voor een diverse groep leerlingen. Zij wil bruggen slaan tussen onderzoek en onderwijspraktijk en werkt nauw samen met leraren, schoolleiders en schoolbesturen, o.a. in de Werkplaats Onderwijsonderzoek Amsterdam, die zich richt op vraagstukken met betrekking tot diversiteit in de klas.

Astrid van Wesenbeeck

Open science officer, Koninklijke Bibliotheek

Astrid van Wesenbeeck, Open science officer, Koninklijke Bibliotheek zet zich in om wetenschappelijke publicaties beter toegankelijk te maken voor mensen die geen toegang hebben via dure licenties. Zij is co-auteur van het Nationaal plan Open Science.

Nynke Wickenkamp

Docent, onderzoeker, Hogeschool Leiden

Nynke heeft onderzoek gedaan naar leerprocessen tussen sociale partners en centrale overheid. Zij onderzoekt nu samen met Anne van den Bos de leereffecten van online peer feedback. Verder is zij verbonden als onderzoeker aan het lectoraat Diversiteit waar zij onderzoek doet naar hoe communicatie kan bijdragen aan de samenwerkingsbereidheid en hoe mensen in verbinding komen en blijven. Ook ontwikkelt ze een diversiteitsscan voor organisaties.

Naast onderzoeker is Nynke docent bij de opleiding Communicatie. Zij begeleidt stagiairs en afstudeerders en coacht studenten. Voorheen was ze als docent en onderzoeker verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en de Radboud Universiteit Nijmegen.

Inge de Wolf

hoogleraar & inspecteur, Universiteit Maastricht en onderwijsinspectie

Inge de Wolf is hoogleraar en onderwijsinspecteur. Zij heeft de

academische werkplaats onderwijskwaliteit opgericht, een landelijk onderzoeksnetwerk van scholen, wetenschappers (van VU en UM) en inspecteurs. Doel van dit netwerk is gezamenlijk onderzoek te doen naar wat werkt in het onderwijs. Dit onderzoek varieert van literatuurstudies tot gerandomiseerde experimenten.

Inge is de afgelopen 7 jaren ook verantwoordelijk geweest voor de Staat van het Onderwijs, het jaarlijkse rapport van de inspectie over sterke en zwakke onderdelen van het Nederlands onderwijs. Sinds 2018 werkt Inge ook regelmatig mee aan onderwijsprojecten van de OECD en de WereldBank.

@ingedewolf www.ingedewolf.nl

Saskia Wools

manager CitoLab, Cito

Dr. Saskia Wools (1983) is manager CitoLab bij Cito. Zij promoveerde bij de Universiteit Twente met

een proefschrift over evalueren en valideren van onderwijskundige meetinstrumenten en is nog steeds betrokken bij onderzoeksprojecten over dit onderwerp. Daarnaast voert zij onderzoek uit naar formatieve toetsen en innovatieve toetsvormen.

Bij CitoLab leidt zij een multidisciplinair team dat zich richt op onderwijskundig en psychometrisch onderzoek en op de ontwikkeling van prototypes van innovatieve assessments. Saskia is daarnaast verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling en uitvoering van Cito's onderzoeks- en innovatieagenda.

Jan van de Ven

Leraar basisonderwijs/kwartiermaker Lerarencollectief

Jan van de Ven is leraar basisonderwijs en zette samen met Thijs PO in actie op

de kaart. Met 45000 collega's in hun kielzog peuterden ze 700 miljoen euro extra onderwijsinvesteringen los en verwerkte deze in 2018 in recordtijd via het Werkdrukmiddelenakkoord en een nieuwe cao. Na hun inzet voor een 'eerlijk salaris en minder werkdruk' werken ze nu als kwartiermakers voor Het Lerarencollectief. Om leraren op onderwijsinhoudelijk- en onderwijsbeleidsniveau beter in positie te brengen en de zeggenschap over hun vak en het onderwijs weer enigszins terug te claimen, is Het Lerarencollectief volgens hen de logische vervolgstap in de beweging die PO in actie binnen het primair onderwijs heeft aangeduwd.

@janvandenven81

Thijs Roovers

Leraar basisonderwijs/Kwartiermaker Lerarencollectief

Thijs Roovers is leraar basisonderwijs en zette samen met Jan PO in actie op

de kaart. Met 45000 collega's in hun kielzog peuterden ze 700 miljoen euro extra onderwijsinvesteringen los en verwerkte deze in 2018 in recordtijd via het Werkdrukmiddelenakkoord en een cao. Na hun inzet voor een 'eerlijk salaris en minder werkdruk' werken ze nu als kwartiermakers voor Het Lerarencollectief. Om leraren op onderwijsinhoudelijk- en onderwijsbeleidsniveau beter in positie te brengen en de zeggenschap over hun vak en het onderwijs weer enigszins terug te claimen, is Het Lerarencollectief volgens hen de logische vervolgstap in de beweging die PO in actie binnen het primair onderwijs heeft aangeduwd.

@thijsroovers <http://meesterthijs.nl/>

HELP ONS researched NOG BETER MAKEN!

Ga naar researched.eu/2020-survey/ en vul de enquête in.

Maak kans op een gratis toegangskaart!

HELP US MAKE researchED EVEN BETTER!

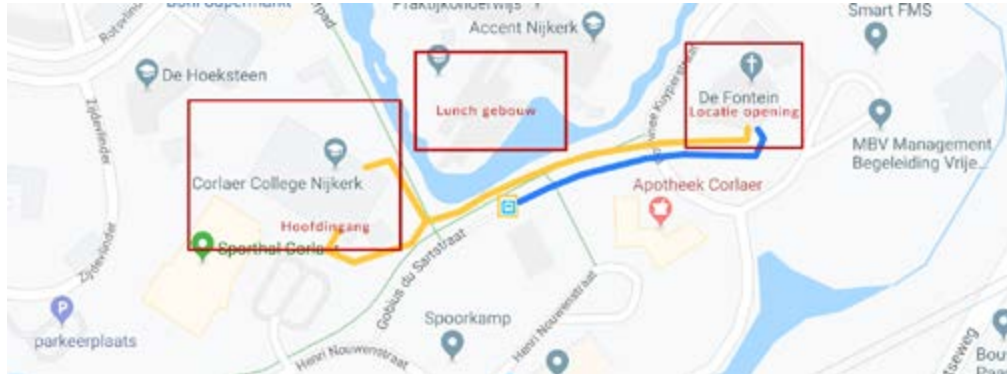
Go to researched.eu/2020-survey/ to fill in the post-event survey and

enter to win a free ticket to next year's event!

LOCATIES/LOCATIONS RESEARCHED 2020

Adres Kerk "De Fontein" / Address Church "De Fontein":

Dominee Kuyperstraat 2, 3863 CA Nijkerk

LUNCH ROUTE

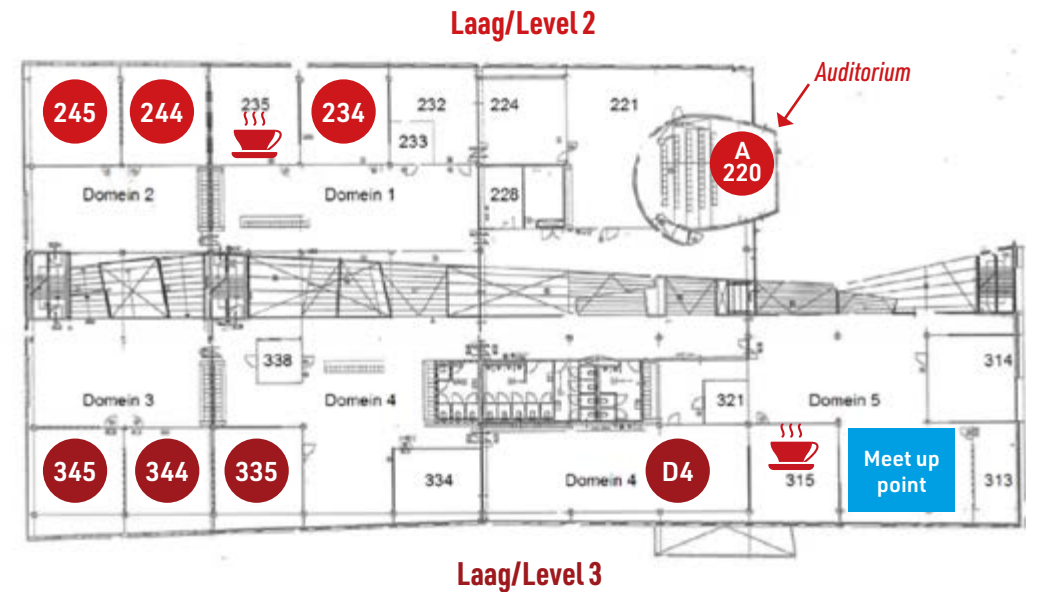
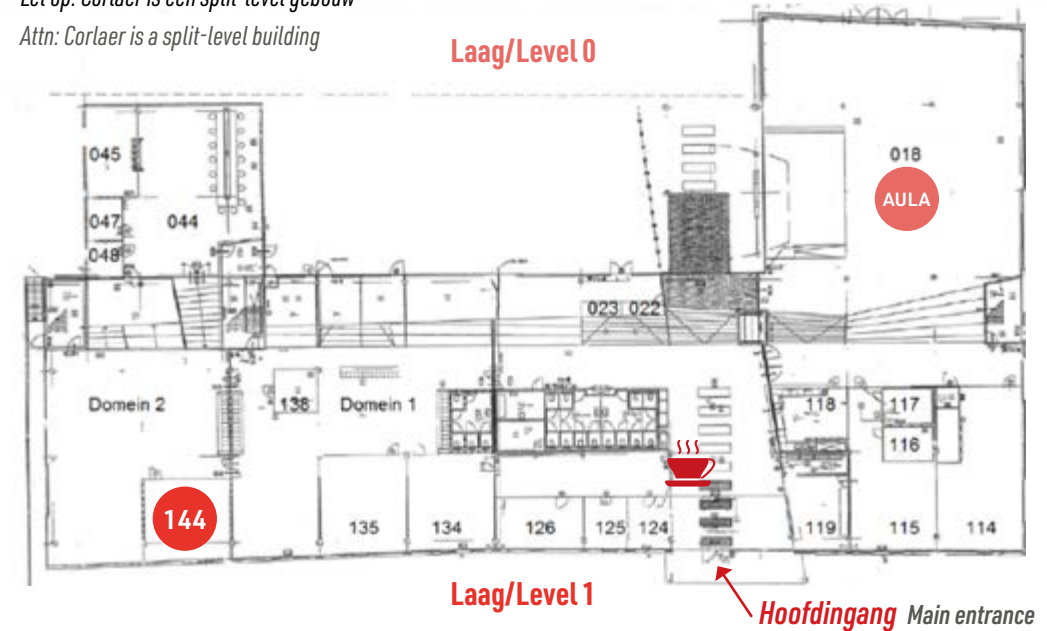

PLATTEGROND/FLOORPLAN CORLAER COLLEGE HAVO/ ATHENEUM

Let op: Corlaer is een split-level gebouw

Attn: Corlaer is a split-level building

9:30 **Tom Bennett & Jan Tishauser** - Welkom /Welcome Locatie: Kerk /Location: Church "De Fontein"

9:45 **Monique Volman, Linda van den Bergh**

- Werk Maken van Gelijke Kansen

10:25 Locatie: Kerk /Location: Church "De Fontein"

	Aula - 018	144	Auditorium - 220	234	244	245	Domein 4 (laag 3)	335	344	345
ronde 2 10:50 - 11:30	Paul Kirschner Inleiding 'Wijze Lessen': Cognitieve Psychologie en Goed Onderwijs	Anne van den Bos, Nynke Wiekenkamp Online peer feedback	Tom Sherrington Are Rosenshine's Principles anything new? Or just common sense? 	Kees Vernooij Veel leesproblemen zijn het gevolg van kwaliteitsproblemen	Steven Raaijmakers Transfer van zelfgestuurd leren vaardigheden	Martin Ringenaldus, Dominique Sluijsmans Op naar succeservaringen voor ALLE leerlingen: Het inzetten van toetsing als leer- en oefenstrategie	Casper Hulshof Kanttekeningen bij Cognitive Load Theory	Hanke Korpershoek Binding met school: verschillen tussen leerlingen en de rol van de school	Christian Bokhove Hoe gaat het eigenlijk met het internationale reken- en wiskundeonderwijs?	Jos Cöp Doen wat echt werkt: focus en houd het simpel.
ronde 3 11:40 - 12:20	Daniël Muijs Wat zijn Wijze Lessen vanuit de leraar effectiviteit gezien	Rowan Zuidema & Astrid van Wesenbeeck Open access wetenschappelijke literatuur vinden: hoe pak je dat aan?	Tom Bennett Behaviour lessons from the best UK schools 	Suzanne Bogaerds, Hilde Kooiker-den Boer, Jacqueline Evers-Vermeul Leesonderwijs: kunnen we de kloof tussen wetenschap en praktijk overbruggen?	David van Alten & Jeroen Janssen Best-evidence in onderwijsonderzoek: meta-analyses? Flipping the classroom als casus	Saskia Wools Anders toetsen, meer zien	Jelle Jolles Over jongens-meisjes verschillen in het onderwijs en wat we daaraan kunnen doen	Marcel Schmeier EDI: tips en technieken voor een goede les	Linda van den Bergh, Karin Diemel Hoe kijk jij naar diversiteit? De relatie tussen perceptie van leerlingen en het handelen in de klas.	Inge de Wolf Onderwijskwaliteit
12:30 Lunch										
ronde 4 13:15 - 13:55	Tim Surma Retrieval practice voor kleine en grote groepen leerlingen	Alex Steenbreker Wat zit er achter AD(H)D?	René Kneyber Functioneel toetsen en het langetermijnleren	Aryan van der Leij Hoe kunnen PO-scholen er voor zorgen dat het leesonderwijs op orde komt? 	Casper Hulshof Critical thoughts on cognitive load theory	Edith Alkema Het verbeteren van het schrijven van syntheses teksten in vwo-bovenbouw bij niet-taaltvakken op de computer.	Erik Meester, Sarah Bergsen Constructivisme is geen didactiek: hoe beginners verschillen van experts.	Kim Cordewener, Ryan Rietman, Janice Banwarie Workshop 'Expliciete Directe Instructie'	Jan van de Ven, Thijs Roovers Het Lerarencollectief: hoe verder?	Monique Marreveld Meer kans voor het jonge kind
ronde 5 14:05 - 14:45	Dominique Sluijsmans Begrijpen ze het nog allemaal?	Afke Bunschoeke, Mirjam Keyser Ontwikkeling en professionalisering van de academische leerkracht in het basisonderwijs	David Didau What teachers need to know about classroom culture and social norms 	Marita Eskes Technisch leren lezen in het basisonderwijs	Felienne Hermans Leren programmeren door te leren lezen.	Jörgen van Remoortere Formatief evalueren met behulp van leerstrategieën	Pedro De Bruyckere The dark side van evalueren	Anne Luc van der Vegt Differentiatie in de klas: wat werkt?	Gerardo Soto Y Koелеmeijer Verhalen vertellen in de wiskundeles	Sergej Visser Peer feedback: logisch!
14:45 Pauze / Break										
ronde 6 15:05 - 15:45	Gino Camp Maak jezelf niets wijs tijdens het studeren	Anna M.T. Bosman Dyslexie een stoornis! Waar is het bewijs?	Oliver Caviglioli Dual coding with teachers 	Liz Bunte Close Reading: het versterken van het begrijpend luisteren en lezen	Jelle Kaldewaij, Stef Severt NRO Weten wat werkt? Het NRO helpt!	Femke Scheltinga, Jos Keuning Leesbegrip meten op een andere wijze	Jan Bransen Onderzoek gaat om houding, niet om resultaat	Judith 't Gilde, Monique Volman, Louise Verhoef Gebruik maken van de buitenschoolse kennisbronnen van leerlingen	Stefan de Clerck Effectief rekenonderwijs plaatst de "kracht" terug in leerkracht.	Thijmen van Alphen Formatieve evaluatie en de waarden die docenten daarbij hoog houden.
ronde 7 15:55 - 16:35	Kristel Vanhoyweghen Nieuwe leerstof verwerven op een effectieve, efficiënte en succesgenererende manier.	Karel Hermans De kwaliteit van een schoolidentiteit verbeteren	Eva Naaijens De expert-leraar	Wim van de Hulst De beperkte blik van de directe instructie	Pieter Tijtgat Breinwijs	Michel Freriks, Yaëlle van de Stolpe De docent aan zet		Jan Tishauser Closing the Gap: How research can help us to understand the relationship between teaching and learning. 	Cindy Smienk-Otten Differentiatie in het PO	

16:45 Afsluiting /Closing

4e druk!

‘Wat mij zeer aanspreekt is dat de leraar in deze aanpak centraal staat. Alles valt of staat namelijk met de kwaliteit van de man/vrouw voor de klas. Krijgen zij tijd en ruimte dan komt dat de leerlingen ten goede.’ Bertus Meijer, Onderwijsenzo

Meer info of bestellen? Ga naar www.uitgeverijpica.nl